

Võru Gümnaasiumi häälekandja

DICTUM FACTUM

veebruar 2020 (7)

ÖELDUD-TEHTUD

VÄÄRTUSKASVATUSE KOOL 2019

ANNELY HINDRIKSON, õppejuht

Võru Gümnaasium osales Tartu Ülikooli eetikakeskuse tunnustusprogrammis „Hea kool kui väärtuspõhine kool 2019“ ning pälvis nii hea kooli edendaja tiitli, mida me taotlesime, kui programmi kõrgeima tunnustuse „Väärtuskasvatuse kool 2019“ rändkarika. Auhinnad anti üle 9. detsembril väärtuskasvatuse konverentsil „Harjutades kujuneb iseloom“ Tartus Dorpati konverentsikeskuses. Tunnustusprogrammis osalemiseks esitab iga kool TÜ eetikakeskusele eneseanalüüsi, kus analüüsib oma kooli tegevusi hea kooli mudelile tuginedes nelja põhivaldkonna kaupa: õppe- ja kasvatustöö, õppimist ja kasvamist toetav koolikeskkond, juhtimine ja eestvedamine, koostöö ja head suhted eri osapoolte vahel.

Tunnustusprogrammis osalemise protsess kestab ligi üheksa kuud ning töö valmimist toetavad nii eetikakeskuse nn kriitilised sõbrad, kes aitavad kooli tegevusi ja nõrkusi analüüsida ning hinnata väärtusarenduslike tegevuste mõju ja tulemuslikkust, kui tööle antav TÜ eetikakeskuse meeskondlik tagasiside.

[Jätkub 4. lk](#)

Foto: Võru Gümnaasium

SISUKORD

- 1 VÄÄRTUSKASVATUSE KOOL 2019
- 3 PORTEELUGU — IGA SILMAPILK ON TÄHTIS
- 4 MIS TEHTUD?
- 16 KEDA NÄHTUD?
- 21 VALIKAINETE NÄDAL
- 25 JÕULUAEG ON IMELINE
- 28 ELU PILDIS — KAJA KENK

Foto: Võru Gümnaasium

PORTREELUGU – IGA SILMAPILK ON TÄHTIS

REET JÄRVPÕLD

KRISLIN KOTTISSE, MARCUS JÄGER, 11R

Kaua olete õpetamisega tegelenud?

Alustasin õpetajatööd aastal 1988. Kõigepealt töötasin Lepistu põhikoolis, kui see kool tegevuse lõpetas, töötasin edasi Varstu keskkoolis ja paar aastat paralleelselt ka Mõniste koolis. Neljas õpetajatöö on siin Võru Gümnaasiumis.

Olete varem maininud, et õpilasena Teile füüsika kui õppeaine huvi ei pakkunud. Mis viis Teid ikkagi füüsikaõpetaja ametini? Kelleks tahtsite saada enne füüsikaõpetajaks saamist?

Jõudsin sinna suurte juhuste tõttu, alustasin bioloogia- ja geograafiaõpetajana, seejärel läksin õppima loodusteaduste õpetajaks ja tolleaegne direktor ütles, et meil on veel ka füüsikaõpetajat vaja. Nii ma sattusingi õppima põhikooli füüsikaõpetajaks lisaks bioloogiale, keemiale ja geograafiale. Enne tahtsin saada ikka õpetajaks, kuid matemaatikaõpetajaks.

Kuidas te sattusite Võru Gümnaasiumi õpetajaks?

Kui päris aus olla, siis tegelikult jälle juhuse tõttu. Minu eelmises töökohas olid päris keerulised ajad ja Võru Gümnaasium otsis füüsikaõpetajate võrgustiku kaudu endale füüsikaõpetajat. Seda nähes mõtlesin, et tulen proovima, kas sobiksin siia õpetajaks, otsustatigi valida mind ja kollektiivi vastu võtta.

Kumba kooliastet on raskem õpetada, kas põhikooli või gümnaasiumi?

Põhikoolis on keerulisem õpetada seetõttu, et iga on selline, mis ei kutsu alati õppima. Gümnaasiumis on selle poolest jällegi lihtsam õpetada. Siiski võivad siin olla väljakujunenud inimesed, kes tunnevad, et füüsika ei ole üldse hea või huvitav õppeaine. Ehk siis tegelikult peab õppimise õpilaste jaoks tegema meeldivaks. Kõige suurem väljakutse õpetajatöös ongi muuta rahutud hinged rahulikuks.

Mis Teid õpetamise juures kõige rohkem köidab?

See, et ükski päev ei ole ette teada, kuidas päev lõpeb. Alati on uudsust ja üllatusi, õpilased vahetuvad pidevalt. Pidevalt on midagi ka õpilastelt õppida ning ennast arendada.

Kuidas olete rahul oma praeguse tööga?

Olen väga rahul, iga päev ootavad uued väljakutsed. Näiteks kui näed kedagi, kes ei taha üldse selle õppeainega tegeleda, tuleb see jälle talle meeldivaks teha, et ta tahaks koolitöös osaleda. Mul on toredad, abivalmis, sõbralikud kolleegid.

Mida on õpetamine Teile andnud?

Eelkõige enda asetamist õpilase rolli, et aru saada, mida tema tunneb, kui lähebki halvasti. Kindlasti on veel andnud rahulikkust meelt, enam ei lähe ma iga pisiasja peale närvi.

Kuidas kirjeldaksite meie kooli keskkonda?

Ma arvan, et tegelikult on meie kool hästi sõbralik ja vähemalt ma ise õpetajana tunnen, et ma ei ole õpilastest kõrgemal tasandil, vaid püüan olla ühel ja samal tasandil. Mulle tundub, et hästi paljud kolleegid on ka seda meelt.

Mis on kõige meeldejäävamad mälestused õpilastega?

Kõige meeldejäävamad on ikka need mälestused, kui loen mingisugust tööd ja õpilane ei ole mitte midagi töös olevast teemast teadnud, aga ta on näiteks selle anekdoodiga asendanud, või kogu töö on imeilus joonistus, selliseid töid on ette tulnud. Põnevamad hetked tulevad ikkagi võib-olla rohkem klassiruumist väljas, kui me oleme õpilastega midagi väljas teinud. Eelmises koolis hästi palju n-ö õues õppimise tunde, mil istusime staadionil ja lahendasime füüsikaülesandeid.

Kuidas osalete meie koolielu arendamises?

Ma arvan, et hästi palju osalen sellega, et meie kooli loodussuund on ellu kutsunud kolme riigigümnaasiumi ühisürituse Quantum,

Foto: erakogu

mida me nüüd iga aasta korraldame. Iga kuu toimuvad koolis loodusviktoriinid. Kindlasti ka see, et ikka igal aastal leidub õpilasi, kes füüsikaolümpiaadiks natuke rohkem tööd teevad. Klassijuhatajana on tööd ilmselt kõige rohkem, sest ürituste planeerimine ja läbiviimine võtab päris üksjagu aega. Praegugi on 12. klassidel päris palju kohustusi, millega tegeleda, näiteks johannesepäeva korraldamine. Ka tänavuse aasta jõulukaart on kaheteistkümnendike teha. Veel toimus õpetajate päev ja tulemas on ka palju muid üritusi. Tegemist jätkub.

Millega tegelete vabal ajal? Mis on teie hobiaid?

Varem lugesin palju ja naudinguga, praegu on seda aega väga vähe. Armastan teha käsitöid, ka selleks on mul praegu hästi vähe aega, aga mul on tekkinud uus „hobi“. See aasta on minu jaoks olnud väga õnnelik aasta: olen saanud kolme lapselapse vanavanemaks, nendega kulub hästi palju aega. Minu suurim hobi ja armastus on minu pere.

MIS TEHTUD?

Jätkub „Väärtuskasvatuse kool 2019“

Eneseanalüüside hindamisel arvestatakse koolide oskust hea kooli eri aspekte märgata, eesmärgistada ning analüüsida, tuua näiteid, hea kooli aspektidega tegelemist tõendada, kitsaskohti ja arenguvajadust analüüsida ning kitsaskohtadega tegelemist veenvalt näidata.

Me oleme noor kool, tegutseme alles viiendat aastat. Mitte igauhele ei anta võimalust alustada algusest. Sellise võimalusega kaasneb ka suur vastutus. Oleme püüdnud kooli esimestest päevadest peale arendada süsteemselt, terviklikult ja järjekindlalt. Oleme süvenenud, kaasanud, teadlikult kujundanud „oma nägu“ ja meie-tunnet. Oleme koos kokku leppinud reeglites, ühistes väärtustes, kooli toimimise ja koolis toimetamise põhimõtetes. See on muutnud meie töö tulemuslikuks.

Meie koolipidaja, Haridus- ja Teadusministeerium, iseloomustas meid auhindade üleandmisel nõnda: „Võru Gümnaasium on alates kooli avamisest 2015. aastast peale olnud väga selge

väärtusorientatsiooniga kool. Iseloomu on harjutamise kaudu kujundatud mõtestatult ja pühendunult. Koolikogukond ja koolipidaja on Võru Gümnaasiumi pingutust suurepärase kooli loomisel juba ammu märganud. Rõõmustame koos, et kooli suurepärasus on nähtav järjest laiemalt ja kaugemale.“

Hea kooli mudelile toetuv analüüs kujunes meie jaoks töövahendiks, mis võimaldas süveneda, mõtestada tehtud tööd ning ka teatud kokkuvõtteid teha, sest tunneme, et üks arenguperiood hakkab läbi saama. Võtame uude kaasa hea ja väärtusliku, jätame maha selle, mis ehk meid vähe on teeninud, ning hakkame liikuma uuele arenguastmele. Uued väljakutsed on ootamas.

Täname meie inimesi – kooli töötajaid, õpilasi, lapsevanemaid, koostööpartnereid ning kaasteelisi –, ilma teieta poleks see kõik võimalik. Aitäh!

TARTU ÜLIKOOLI LOODUSMUUSEUMIS

LIILIA VARRIK, 11L

Sellel aastal külastas 11L klass õppekäigu päeval Tartu Ülikooli loodusmuuseumi, kus õpilased osalesid kahes õpitoas: ühes keskenduti geoloogiale, teises bioloogiale. Mõlemas pidi äsja saadud uusi teadmisi rakendama töölehtede täitmisel. Geoloogia õpitoas pidime panema kokku kivimi ja selle nimetuse, arvutama mineraalainete koguse oma kehas, arvestades enda kaalu, ning saime teada, milliseid maavarasid kasutatakse nutitelefonis erinevate osade valmistamiseks. Bioloogia õpitoas oli kuus praktilist ülesannet, mille lahendamiseks jagati meid nelja rühma ja sellest lähtuvalt tuli ringelda ruumis ja täita töölehed:

1. laual pidime ühendama loomad ja nende tegevuse jäljed ning kirjeldama nende iseärasusi;
2. laual olid teokarbid, tuli määrata nende liik ja kirja panna elukoht;
3. laual mõistatasime loomanahkade järgi, millise Eesti imetajaga on tegu, ning saime mikroskoobi abil vaadelda sulgi, liblikate tiibu, teokarpe ja loomahambaid;

4. laua juures olid loomade koljud ning me pidime ära tundma, mis loomade omad need olid, mõõtma suurust ning kirjeldama nende välimust ja kuju;

5. laua juures pidime kokku viima linna ja tema lauluviisi;

6. laua juures lugesime laste kirjeldusi konnadest ja pidime selle järgi ära määrama, millise liigiga on tegu.

Oli väga tore ning hariv õppkäik, kuna saime oma teadmisi proovile panna nii geoloogias kui ka bioloogias.

TARTU ÜLIKOOLI TARTU OBSERVATOORIUMIS

IDA PINTE, 11R

Meid võeti vastu peahoone ees, kust jalutasime teleskoobitorni. Teel sinna uurisime kahte tee peale jäävat päikesesüsteemi maketti. Esimene näitas planeetide suuruste suhteid ning lõi hea pildi sellest, kui suured võivad planeedid ja Päike tegelikult olla. Päikest seal küll ei olnud, sest selle raadius oleks olnud kilomeetrine. Teine makett valmistati planeetide kauguste võrdlemiseks, kus iga planeeti tähistab elupuu ning 1 meetr maapinnal on võrdne 40 miljoni kilomeetriga kosmoses. Maketil on näidatud ka asteroidide vöö, mis on tähistatud suurte kividega.

Teleskoobitornis läksime kõigepealt Stellaariumisse, kus räägiti observatooriumi ajaloost ning universumi uurimisest. Seejärel lahendasime töölehti, kasutades tähtede liikumise kohta

Foto: erakogu

tähekaarti ja simulaatorit ning Stellaariumi seintel leiduvat infot. Kui olime vastused üksteisele ette kandnud, läksime ülemisele korrusele Põhjamaade suurimat teleskoopi vaatama. Saime teada, et selle ehitamiseks kulus umbes 3 miljonit rubla. Meie ei saanud teleskoobiga vaatlust teha, sest see oli katki ja ootas parandamist. Sellest oli väga kahju.

Jõudnud tagasi alumisele korrusele, panime ise kokku teleskoobi, mida ka katsetada saime. See oli hea suurendusega ning tekkinud pilt oli selge, kuigi tagurpidi. Lõpetuseks viidi veel läbi astronoomiateemaline viktoriin. Auhindadeks olid observatooriumi kalender, mälupulk ja kommid. Observatooriumis oli põnev ning astronoomie oli huvitav kuulata, kuid see, et teleskoobi töö nägemata jäi, valmistas pisut nõrdimust.

TUDENGIVARJUKS

MARIE SEPP, 11L

Kuulsin võimalusest minna tudengivarjuku Võru Gümnaasiumist. Täitsin kohe avalduse ära. Valida oli mitme õppesuuna vahel, mida saab Tartu Ülikoolis või Viljandi Kultuuriakadeemias õppida. Mul oli kaks võimalust: kas kultuurhariduse osakonda huvijuhi või etenduskunsti osakonda näitekunsti tudengivarjuku. Mulle saadeti kiri, kelle varjuku ma lähen ja kuidas edasi toimetada. Võtsin kohe Helerin Leemetsaga ühendust. Tema andis mulle valikuks mitu päeva, kus on huvitavad tunnid. Valisin teisipäeva, 1. oktoobri. Päev algas minu jaoks varakult; Helerinil, kes õpib huvijuhiks (2019. aasta sügisest nimetusega „kogukonnaharidus ja huvitegevusjuht“), algas päev kella 8 paiku. Olime kirja teel kokku leppinud kuupäeva ja kohtumispäiga: teisipäeval, 1. oktoobril 10.00 Viljandi Kultuuriakadeemia fuajees.

Helerin saabus koos sõbranna, kursusekaaslase ja ühiselamu toanaabri Dianaga. Helerin tunnistas kohe, et tema päev on täna suhteliselt kiire (peale õppimise tegeleb Helerin praegu ka rakendusteatri konverentsi reklaamimisega ja majandusaruannetega, millele oli ta jaatavalt vastanud, ja need oma kohustuseks saanud).

Esimene tund algas 10.15, kuid enne seda sai all natuke vaadata, kuidas algas päev värskeste rebaste jaoks. Omavahel olid vastakuti kultuurhariduse ja muusikaosakond. Neile oli antud viis minutit,

Foto: erakogu

selle aja jooksul tuli kooli pealt leida 10 asja. Kultuurhariduse osakonna rebase osutused võitjaks. Esimeses tunnis õpetati viha valitsemist. 90 minutit lendasid kiiresti. Tund oli tõsiselt hariv ja õpetas mulle, kuidas ma saan taltsutada enda viha ja millised on agressiivsuse erinevad ilmingud. Meile õpetati viise, kuidas vältida olukorda, kui sa tunned, et kohe ütled kellelegi midagi halvasti. Viisid olid järgmised: lahkuda olukorrast, vältida olukorda, mida sa tead ette, et juhtub, või siis õppida kontrollima oma viha. Meile räägiti, et tegelikult on viha ja agressiivsus kaks eri asja. Viha on halvasti ütlemine ja pigem põhineb emotsioonidel, aga agressiivsus on kellegi löömine ja pole kuidagi seotud vihaga. Tunnis prooviti läbi ka tudengielust võetud olukord. Kuna neil on palju praktilisi töid ja nad pidid oma grupiga tegema selle töö koos, siis jäeti see viimasele minutile ja lõpuks ei olnud kellelgi enam aega teha. Mõned said üksteise peale vihaseks ja ütlesid halvasti. Olukord taaslavastati ja me hakkasime seda analüüsima

ja leidma võimalusi, kuidas oleks saanud sellist olukorda vältida. Peale viha valitsemise tundi oli meil vaba aega, mille Helerin sisustas rakendusteatri konverentsi reklaamimisega. Konverentsil avaldavad oma arvamust rakendusteatri- ja draamapraktikud, etenduskunstnikud, õpetajad, sotsiaaltöötajad ja rahvusvahelised spetsialistid, kes toimetavad etenduskunsti tehnikate abil hariduses, tööelus ja heaolu valdkonnas. Helerin tegi kiire tutvustava ringkäigu kultuuriakadeemias. Keldrikorraldusel oli tudengitele mõeldud kohvik. Neil oli koridoris raamaturiin, kust tudengid said võtta endale raamatud päriseks ja kuhu pandi kogu aeg uusi juurde.

Teiseks ja viimaseks tunniks oli loovkirjutamine. Tund oli tõeliselt huvitav ja näitas, kuidas on võimalik mängida nii sõnadega tekstis kui teksti endaga. Kirjutasime lauseid ja arendasime neid, kirjutasime luuletust, kus lause alguseks pidi olema “Mina olen...”, lõppu vastasime küsimustele (näiteks, mis on meie lemmikkoht ja lemmikpuuvili), kirjeldasime oma lemmiklõhna, kirjutasime kaks 100-sõnalist juttu (ühe jutu lõpulause pidi olema üks valikutest tahvlil, teises jutus tohtis igat sõna kasutada ainult ühe korra) ja lõpus kirjutasime veel kirja. Tund kestis umbes 180 minutit.

Kell 16.30 oli koolipäev läbi ja ma sain võimaluse tutvuda ühiselamuga. See erines täiesti minu ettekujutusest ja üllatas positiivselt. Ühiselamul oli kolm korrust. Kõigil korrustel asusid toad. Esimesel korrusel oli üks köökidest ja toad. Teisel korrusel oli teine köök, vaba aja veetmise tuba, kus oli teler ja arvutid, ja elutoad. Kolmandal korrusel olid ainult kaheinimesetoad. Jutud selle kohta, et ühiselamus varastatakse teiste toitu, vastavad tõele, külmkapis on isegi märgistatud iga toa riin. Ühiselamus oli vaikne ja rahulik, kuid võib ette tulla õhtuid, kus mõni tuba on läinud valju muusikaga liiale. Ühiselamutuba oli üllatavalt suur, Helerin ja Diana olid selle väga hubaseks teinud. Põnev ja hariv päev oli.

ARGUMENT 2019

CASSANDRA PIIRIOJA, 11L

Kool pakkus õpilastele välja võimaluse minna väitlusseminarile „Argument 2019“, mille käigus omandatakse algteadmised argumenteerimisoskusest, mis on üks olulisemaid oskusi elus, seega nägin selles enesearengu võimalust ja läksin ega pidanud

pettuma. Ma ei olnud seal ainus õpilane Võru Gümnaasiumist, peale minu oli veel 11 õpihimulist noort. Seminar toimus Inglise Kolledžis nii vene kui eesti keeles. 11.–13. oktoobril tegelesime peamiselt teoreetilise osaga; 1.–3. novembril praktiseerisime õpitut Vabariigi Presidendi väitlusturniiril.

Esimene nädalavahetus algas tutvumise ja programmi tutvustamisega, seejärel suunati meid rühmajuhtide juurde. Meie kooli õpilastega toimetas Brett-Peter Rästas, kellel on mitmeaastane väitluskogemus ning kes oli meie mentoriks kogu konverentsi vältel. Ta võttis meiega üksikasjalikult läbi kogu väitlusformaadi. Saime teada, et väitlusel on kolmeliikmeline jaatav ja eitav võistkond, igal kõnelejal oma roll, ülesanded ja ajaline piirang kõnelemiseks, samuti saime selgeks, kuidas materjali ette valmistada, et lõpetada väitlus võitjana. Esimesel öhtul saime vaadata ja kuulata ka professionaalide argumenteerimiskust: väitlesid rühmajuhid omavahel, mis oli uudne elamus ja andis ettekujutuse, mis meid ees ootab.

Foto: erakogu

Peale esimesel nädalavahetusel teooria õppimist ja võistkondade loomist ning rühmasiseseid pisiväitlusi öeldi meile Vabariigi Presidendi väitlusturniiri väitlusteema „Kas riik peaks jõuliselt vähendama üldkeskhariduslikke õppekohti“, et saaksime järgmiseks korraks õpetustele tuginedes hea kaasuse valmis teha ning turniiril edukad olla. Teisel nädalavahetusel saimegi täiendada enda kaasusi ning teha näidisväitluse poliitik Jürgen Ligi valvsa pilgu all. Vabariigi Presidendi väitlusturniiri avasõnad lausus president Kersti Kaljulaid. Turniir koosnes neljast

voorst, millest üks oli improvisatsioonivoor, mille väitlusteema saime teada alles pool tundi enne vooru algust. Milleks osutus minule üpris keeruline teema „Kas riik peaks rahastama e-sporti?“, sest ma ei harrasta e-sporti, seega puudusid mul teadmised selles valdkonnas. Kolmas ehk improvisatsioonivoor tõi minu võistkonnale esimese kaotuse, mille tõttu jäime kahjuks finaalkohtadest ilma. Kuigi ükski Võru võistkond ei jõudnud finaali, olid kõik edukad ja õppisid sellest palju.

Kahe nädalavahetuse jooksul sain selgeks väitluse formaadi, heade argumentide loomis-, toomis- ja kaitsmiskunsti, reaalse väitlemiskogemuse, tiimitööd harjutada ja kindlasti julgust juurde. Konverentsilt saime ka tunnistuse, et oleme läbinud vastava õppe, ning kuhjaga tutvusi ja kogemusi, mis edaspidises elus tulevad ainult kasuks. Tunnen, et projektis osalemine andis mulle nii palju juurde, ning soovitan ka kõigil teistel haarata kinni igast võimalusest end arendada, et olla edaspidi võimalikult edukas.

VÕRU KEELE NÄDAL

4. novembril andsid meie koolis lustaka avalöögi võru keele nädalale Võru Instituudi spetsialist Urmas Kalla ja luuletaja Contra:

„Laskõ märdi` sisse tulla; Märti, Märti.
Võromaalta, Võrotiiltä. Märti, Märti.
Kõnõlõsõ` võro kiilt nä`. Märti, Märti.“

Mardilaul oli pikk ja hoogne ja otsast lõpuni võrukeelne nagu kogu kohtuminegi. Kes aru sai, see sai, sest „võro kiilt kuulõt koolih niisama harva ku märdisantõgi“. Nii see on – räägime „taalna kiilt, mis om imelik: pikk, liisna lõpuga, nigu näütüses „ei tahtnud“, aga võrokõsõ` saava` pallo lühkumbalt – „es taha“. Näiteid selle kohta, kui palju suupärasem ja ökonoomsem on võru keel, oli külalistel varrukast võtta.

Tänase kohtumise peaesmärk oli tutvustada äsja trükikojast tulnud „Võru-eesti eksitussõnastikku“, mille on koostanud Urmas Kalla, illustreerinud „soonukamiis Oolbergi Taavi“. Eksitussõnastikud on olemas igas suuremas keeles, nüüd on siis võrukesed omaga maha saanud. Contra rääkis, „kuis tä tüküs iks Taalna puul võro kiilt kõnõlõma ja tuuga saa nalja kah, näütüses oll` tä ütelnü, et USS OM VALLALÕ. Tuu pääle karassiva

Foto: Võru Gümnaasium

naisterahva` üless“, arvates, et maduuss on lahti pääsenud. Contra oli kirja pannud luuletuse, milles vaheldumisi kirja- ja võrukeelsed eksitusvärsid. Autori lahkkel loal saate teiegi sellest osa.

KARMANIHE

(võru k`taskusse`, eesti k`nihkesse läinud karma`)
Contra

kuulsin kuidas keegi halas
mille kõik tan om nii hal'as (miks on seal kõik nii haljas/
roheline)
tõne ütäl – kaia hallus (teine ütles, et vaadata on valus)
et on ümberringi hallus

tõist jäl sekäs asuunik (teist jällegi segab prahihunnik)
ja su põues asunik
mille sees on valge viin
naane ikk sis silmä viin (naine nuttis siis, silmad vees)

üldse sul ei anna asu –
kas viit vällä uma asu (kas viid välja oma prahi)
naisil omma võttõ piinu (naistel on peenikesed võtted)
kuis sind tundma panna piinu

a ma lää sis üüse aida (aga ma lähen siis öösel aeda)
ja lõön sinna püsti aida
ku jääs valla aida uss (kui jääb lahti aidauks)
siis sealt sisse roomab uss

vällän tunda suvejuuni (väljas on tunda suvejooni)
 kuigi veel ei ole juuni
 aig om sääne et iks riiga (aeg on selline, et ikka reega)
 ei saa enam sõita Riiga

kana taga ajab kukki
 a no kätte ei saa kukki (aga kätte ei saa sugugi)
 kui on maha joostud miil
 sis ka kanal saa hää miil (siis ka kanal saab hea meel)

kiä viil üüse vällän hulk (kes veel öösel väljas hulgub)
 vaatan mehi terve hulk
 tulliva nä lõuna puult (tulid nad lõuna poolt)
 söövad vilju õunapuult

mehi palju koos siis häädus (headus)
 mühi meelist är'ki häädus (meeste meelest äragi kaob)
 ja siis pihta algab jälle
 tapõlus miä umba jälle (taplus, mis on väga jõle)
 kiäki sis ei jõvva lahku (keegi siis ei jõua lahutada/ lõhkuda)
 kisklejaid üksteisest lahku

nakassõ mu manu astma – (hakkasid minu juurde astuma)
 kohe lööb mul välja astma
 persest vällä tule piir (p...st tuli välja peer)
 see mu võimete piir

naasõesä hei tan väist (äi ihus seal nuga)
 nüüd on kõvem koduväist
 anda taht tä täpset huupi (tahtis anda täpset hoopit)
 aga annab üsna huupi
 palju jõudu on ta hoobis
 a tuu lindäs müüdä hoobis (aga see lendas hoopis mööda)

pätte tuleb siis veel kolm
 ökvalt lahki lätt mu kolm (kohe lõhki läks mu kulm)
 sis viil väega kimmäs hiide (siis veel väga tugev heide/vise)
 ja ma lendan otse hiide

naanõ tulõ minnu ots (naine tuli mind otsima)
 kas mul peale tehtud ots

olõi minnu nätä kongi (mind pole kusagil näha)
 ehk on pistetud mind kongi
 läheb mööda terve tund
 inne ku mu är ta tund (enne kui mu ära tundis)

mis siis edasi saab – ju ma
 naka mühiga kuun juuma (hakkan meestega koos jooma)
 olot hindäl sisse aami (õlut endale sisse ajame)
 kamba peale terve aami

a sis tulõ võtta viil (aga siis tuleb veel võtta)
 kõrvale üks leivaviil
 millele üksteise võidu
 määrimi sis pääle võidu (määrime siis peale võid)

egäüts tuud rohkõmb määr (igauks määrib seda rohkem)
 kui on tema õige määr
 pia meil kõigil kõtt om rasse (varsti on meil kõigil kõht raske/
 täis)
 kuigi ükski pole rase

mõtlemine siis kes on süüdi
 et kõik miä tan oll – är süüdi (et kõik, mis seal oli – ära söödi)
 kassi poole teeme – kõtt!
 a täl täüs om joba kõtt (aga temal on kõht juba täis)

määnegine lämme suust (mingi soe suust/kaste)
 tilgub välja tema suust
 tä om süüdü et ei jääki (see on söödud, et ei jäägi)
 kuu lõpuks mingit jääki
 alalõ mu karmanihe (alles minu taskusse)
 see on minu karmanihe

„Võru-eesti eksitussõnastiku“ kaanekujundust tutvustas Urmas Kalla. Võrumaalt pärit kunstnik, illustraator ja karikaturist Taavi Oolberg on koondanud pildile ühe osa erineva tähendusega sõnu: kärg (eesti k `vaha`, võru k `musträhn`); hunn (rahvus, vurr), soe süük (*hot dog*, hundi söök), korjus (laip, kokku korjatud asjad), kukk (kikas, käbi/ vaohari), kunn (kuningas, konn), viil või saia` (viil võisaia, veel võib saada), asunik (0,3 l viinapudel, prügi-hunnik), sitikad (mardikad, mustsõstrad), liim särgiga (võru k `särjesupp`) jne. Contra pani punkti mõnusa sõnamänguga: „Naudi pensioni täiega!“ („täiega“ tähendab võru keeles

`täidega`)

Küladised korraldasid õpilastele võru keele tundmise miniviktoriini.

1. Mis tegelane on „puuk“?
2. Mis tegelane on „pümmeparm“?
3. Mis tegelane on „lipkas“?
4. Mis on „oss“?
5. Mis on „proobotiir“?

kratt, sõgelane, liblikas, oks, kruvikeeraja

Kuidas te ise võru keele ära õppisite?

Urmas Kalla: „Kullõmise järgi, hinnäst võtsõ kätte ja naksi kõnõlõma 11. klassi`. Vanõmbil kullu kats nädalit, inne ku är` harisiva`. Võro kiil om väega veere pääl, pästä või tuu, ku kotost tulõ arvosaamine, et piät teda hoitma ja pruukma egäl puul.“

Contra: „Kotoh kõnõldi, mul ollgi üts kiil kirotamises ja tõnõ kõnõlõmises. Nüüd om nii, et võro keelen saa mõlõmbit tetä`. Mul nakkas valmis saama koolimuusikal, kos Taalna tsura tulõ Võromaale. Sääl omma` kah nu essütüesõna`seeh, näütüses ütles tä, et om Nõmmõ kunn (Nõmme kuningas), a võrokõsõ naardva, et on nõmõ kunn (nõme konn). Või olla`, et habõnidõga juut kah ei saa arvo, mis sääl om.“

Meeleoluka kohtumise lõpus palus ajakirjanik Mirjam Möttus, et Contra kannaks filmitegijate tarbeks veel kord ette toreda eksitussõnadega luuletuse, ja kommentaari „Kordamine om televisiooni imä!“ järel Contra seda ka tegi. Võru Instituudi esindaja Kaile Kabun kutsus kõiki osalema viktoriinil „Ütski tark ei sata` taivast“ ja võru keelt aktiivselt kasutama, kuna „kui häös kiil, häös pallo tiidmisi“.

VÕRUGÜMNAASIUMIÕPILASTE JA ÕPETAJATE SEIKLUS SAKSAMAA

KIRKE RUMVOLT, 11H

Saksamaa Paderborni Friedrich-Spee-Gesamtschule juhitud kaheaastane Erasmus+ projekt „Freedom needs HerStory“ eesmärk on rõhutada, kui oluline on vabadus ja et priiusesse ei tohi suhtuda kui iseenesestmõistetavusse.

2019. aasta märtsis kogunesid Paderbornis projekti võimalikud osalised, kellest mõned loobusid. Meie kooli esindasid sellel koosviibimisel õpetajad Kaja Kenk ja Maive Salakka. Ühisarutelus sündis projekti pealkiri, milles kasutatakse sõnamängu: *history* võiks koost lahti võtta kui „mehe lugu“, kuid vabadus on teadupärast naissoost, nii saigi pealkirja *her story*. Ajaloost võib õppida, kuidas vabadust kätte võita, aga ka seda, kuidas kallis aare maha mängitakse. Projektil on viis põhietappi, mil osavõtvad koolid kohtuvad, et rääkida üksteisele, kuidas vabadust au sees hoitakse ja mida peaks väärtustama, et sellest ilma ei jääks.

Kuna projekt on väga töömahukas, siis sobis ta väga hästi meie kooli humanitaarsuuna valikaineks (humanitaarklassid õpivad süvendatult keeli, ajalugu ja kirjandust).

1. etapil kohtusime projekti algatanud Friedrich-Spee-Gesamtschule juhtimisel Paderbornis. Külalisteks olid IES Sabrina Mora Roldanist, St. Killian's German/Irish School Dublinist ja Võru Gümnaasium.

Kõigile oli antud esimene ülesanne tutvustada oma maa riiklikke tähtpäevi XX sajandi lõikes. Meie andsime kiirülevaate Eesti ajaloo pöördelistest sündmustest XX sajandil, mida ja kui palju eesti rahvale üldse valida anti. Iseõppimine jäi väga lühikeseks, võrreldes võõrvõimu all olnud ajaga. Kajastasime okupatsiooniajal peale sunnitud kombeid (nt 1. mai paraadi, 9. maid, oktoobripüha), üle aja ulatunud rahvalikke traditsioone (jaanipäev ja müütilise sõnajalaõie otsimine), iseseisva Eesti lipupäevi (iseseisvuspäevad 24. veebruar ja 20. august; leinapäev), vabadust tähistavaid päevi (3. jaanuar, 2. veebruar, 23. juuni), pereväärtuste hoidmist (emade- ja isadepäev), eesti kultuuriga seotud tähtpäevi (14. märts).

2020. aasta veebruaris on meie kord võõrustada projektis osalejaid. Ootame neid külla veebruarivaheajal. Paderbornis käigu ajal pidasid noored „projektipäevikut“, et jäädvustada üks põnev üritus.

Laupäev, 16. november

Valikaine raames Saksamaa poole suunduv reisiseltskond oli üheksaliikmeline: 11H klassi õpilased Kirke Rumvolt, Birgit Leetjõe, Emmeliine Kalvik, Marika Adson, Airin Alliksoo, Kaili Karro ja Kadri Kauts ning õpetajad Kaja Kenk ja Ede Pähn.

14:45 võtsime suuna Riia lennujaama poole. Kolme tunni pärast jõudsim kohale, andsime kohvrid ära, läbisime turvakontrolli ja jõudsim ilusti lennukile. Õhusõit kestis umbes 2,5 tundi, 23:00 jõudsim Kölni. Õnneks ei läinud kellegi kohver kaduma ning saime need suurema vaevata kätte. Sellega meie Saksamaa-seiklus alles algas. Tõeliseks katsumuseks osutus rongipiletite ostmine, kuid pärast pikka pusimist see siiski õnnestus. Järgmiseks oli vaja üles leida rong. Läksime alguses õigest mööda ja sattusime segadusse, kuna ühtegi teist rongi polnud. Lõpuks läksime oma rongi peale, mis viis meid Kölni kesklinna, kust oleksime pidanud oma kohvritega veel kaks kilomeetrit hostelini kõndima, aga olime selleks liiga väsinud ja võtsime hoopis takso. Jõudnud päralt, helistasime kiiresti emadele-isadele ja heitsime väsinult magama.

Foto: erakogu

Õhtul hilja jõudsim Kölni raudteejaama, kust alustasime teekonda hostelisse.

Pühapäev, 17. november

Sõime hostelis hommikust, seejärel suundusime Kölni katedraali. Sattusime sinna jumalateenistuse ajal ning jäime kuulama. Süütasime küünla sooviga, et meie projekt õnnestuks ja kõik hästi läheks.

Kölni gooti toomkirikut ehitati aastatel 1248–1437 ja 1842–1880. Aastatel 1880–1884 oli 157 m kõrgune kirik maailma kõrgeim ehitis. Praegu on katedraal UNESCO maailmapärandi nimistus.

Legend räägib, et katedraali arhitekt oli hädas kiriku jooniste lõpetamisega ja otsustas appi kutsuda kuradi. Saatan pakkus vahetusaupa: arhitekt saab kauaoodatud joonised, kuid vastutasuks annab oma hinge. Arhitekti naine otsustas kaitsta oma mehe hinge, ta ärkas hommikul vara ja kires ise kuke asemel. Kui saatan sai pettusest aru, ütles ta: “Maailma lõpp saabub viimase kiviga sel katedraalil!” Seetõttu ei lõpetata katedraali ehitamist, sest kui lõpeb ehitustegevus, saabub Apokalüpsis.

Pärast seda suundusime Museum Ludwigisse, kus veetsime 2,5 tundi, muu hulgas nägime Max Ernsti, Salvador Dali, Giacometti ja Picasso töid. Muuseumis on maailma suuruselt kolmas Picasso kollektsioon.

Fotod: erakogu

Edasi seadsime sammud Šokolaadimuseumi, uudistamaks, kuidas valmivad šokolaadikommid, ostsime neid muuseumipoest koju kaasa ka.

Šokolaadimuseumi pilet oli vaatamisväärsus omaette. Vaade muuseumist Reini jõe. Pildistatud 17.11.2019. K. Kengi erakogu.

Jalutasime tagasi mööda Reini jõe kallast ning nautisime vaadet. Äkki lendas üle roheliste lindude parv. Kõigi meelest olid need

Fotod: erakogu

papagoid, aga see tundus nii ebareaalne – keegi ei julgenud uskuda. Pärast selgus, et kunagi oli paar papagoid jalga lasknud ja nüüd on neid Kölnis terve parv. Tegime palju pilte nagu tüüpilised turistid ikka.

Roheliste papagoide parv saatis meid Reini ääres šokolaadimuseumist katedraalini. Fotod A. Alliksoo erakogust. Pildistatud 17.11.2019.

Esmaspäev, 18. november

Ärkasime vara, et 8:15 alustada ühiselt teekonda rongijaama, kuna pidime jõudma 9:01 väljuva Paderborni rongi peale. Jõudsime ilusti rongile ja sisustasime kolmetunnist sõitu lugedes, muusikat kuulates, rääkides ja naerdes. Paderborni pidime jõudma kell 11:48. Sel kellaajal olime aga Google Mapi sõnul Paderbornist 60 kilomeetri kaugusel ja reisiseltskonda haaras kerge paanika. Kasuks ei tulnud ka see, et rongijuht luges peatuste nimesid meeletu kiirusega ja nägime kõvasti vaeva, et sellest pealtnäha katkematust häälikujadast üksikuid sõnu eristada. Vagunisaatja sõnade kohaselt on täiesti normaalne, et Saksamaa rongid hilinevad, nii et ülejäänud teekond kulges rahulikult ja kuigi hilinesime, jõudsime vähemalt õigesse kohta.

Vastas oli meil Paderborni kooli õpetaja hr Markus Bürger koos kolme poisiga, kes aitasid kohvleid kanda. Seejärel viidi meid Paderborni kooli, kus tutvusime oma vahetusperedega. Olime peres kahekaupa, välja arvatud Airin. Pärast tutvumist läksime sööma ning seejärel jaotati meid gruppidesse, iga grupp läks koolitundi vaatama. Kirke, Birgit ja Airin olid ajalootunnis, mida õpetas hr Georg Blum, kes pidas tunni inglise keeles, nii et meiegi saime kaasa rääkida. Ta rääkis Saksamaa kujunemise lugu allegooria kaudu. Pärast 90-minutist (!) tundi suundusime raamatukokku, kus meid tervitas kooli õppejuht. Hiljem jagunesime uuesti gruppidesse.

Esimene grupp oli suurim, nende ülesanne oli kõigile pitsat ja salatit teha. Teine rühm läks muusikaklassi pillidega tutvuma, kolmandas olid koristajad, neljas kattis ühise söögilaua. Olime peaaegu kõik esimeses rühmas: üks osa tegi pitsat, teine salatit. Kui pitsa ja salat valmis said, istusime kõik koos lauda ja söime. Pärast koristasime ühiselt ning suundusime oma peredesse ööbima.

Projektirahvas Friedrich-Spee-Gesamtschules esimese päeva õhtul. Foto Friedrich-Spee-Gesamtschule

Teisipäev, 19. november

Äratus vahetusperes oli taas varajane, seejärel kogunesime kesklinnas ja läksime Paderborni katedraali juurde, kust algas meie linnatuur, mida vedas hr Georg Blum. Ta näitas linna erinevaid kirikuid ja parke. Ringkäik kestis umbes poolteist tundi, lõpp-peatus oli Paderborni ülikoolis. Seal õpib tänavu umbes 21 000 tudengit ja see oli tohutu suur õppeasutus. Sõime lõunat, misjärel juhatati meid väiksesse auditooriumi, kus pidime oma kodutööd esitlema. Esimesena rääkisid sakslased, seejärel iirlased,

Foto: erakogu

kolmandana hispaanlased ja meie olime viimased. Huvitav oli see, et teised rääkisid kas ühest või kahest päevast, aga meie rohkem kui kümnest. Meie esitus sai kõige parema tagasiside osaliseks.

Hetk Võru Gümnaasiumi ettekandest. Ekraanil on meie tantsurühma Hopser Munamäel filmitud „Põhjamaa“, mis tekitas suure elevuse publiku hulgas. Foto E. Pähna erakogust. Pildistatud 19.11.2019.

Naljakas oli rääkida, et eestlased on selline rahvas, kes hüppab jaanipäeval üle lõkke ja otsib sõnajalaõit, mida pole olemas. Lasime neil hääldada keerulisi eestikeelseid sõnu, nagu näiteks õueiaäär ja öötöö. Üllatavalt hästi tulid neil meie keelemurdjad välja. Pärast esitlusi oli tunnike vaba aega, mille järel suundusime *bowling* usse. Tiime oli neli ning need tehti riigiti, mitte ei segatud ära. Pärast *bowling* ut olid kõik rampväsitud ja läksid kodudesse laiali. Meie kõige osavam oli Emmeliine.

Kolmapäev, 20. november

Externsteine on tõesti muinasjutuline. Fotod: erakogu.

Ärkasime üsna vara ja pakkisime kohvrid. Paderborni kooli ees ootas meid buss. Sõitsime Externsteinesse, kus avanes

muinasjutuline vaade kuni 40 meetri kõrgustele liivakivist kaljudele.

See oli kunagi paganlike sakside pühapaik, millest Kolmanda Reichi ajal sai üks natsipropaganda keskustest ja mille presidendiks sai Himmler. Sel ajal tehti Externsteines arheoloogilised väljakaevamised, tööjõuna kasutati Serbia vange.

Meie kooli tiim Externsteines. Esimeses reas (vasakult) Kaja Kenk, Birgit Leetjõe, Kirke Rumvolt, Kaili Karro ja teises reas (vasakult) Airin Alliksoo, Ede Pähn, Emmeliine Kalvik, Marika Adson ja Kadri Kauts. Foto: erakogu

Käisime vaatamas Hermannini monumenti (Hermannsdenkmal), mis seisab Teutoburgi metsa 386 m kõrgusel künkal. See ehitati ajavahemikus 1838–1875, et tähistada Arminiuse (sks k Hermannini) võitu roomlaste üle. Ta koondas oma juhtimise alla Rooma-vastase germaani hõimude koalitsiooni. Arminiuse võidul olid kaugeleulatuvad tagajärjed nii Rooma impeeriumi kui germaani rahvaste jaoks – roomlased ei teinud enam ühtegi tõsist katset Reini jõe taga asuvaid alasid püsivalt enda kontrolli alla saada. Juba I maailmasõja ajal sai sellest sakslaste võidupropaganda sümbol, millest taheti teha saksa rahva kultuspaika, aga kujunes eelkõige Hitlerjugendi ürituste paigaks.

Lõunaajal jõudsimme Detmoldi, vanasse ja jõukasse linna, kuhu on koondunud juristid ja kus on üks paremaid võimalusi klassikalist muusikat õppida. Saime kolm tundi vaba aega, et lõunat süüa ja linnas ringi vaadata. Me leidsime suurepärase Aasia köögiga söögikoha, kus saime mõistliku raha eest süüa nii palju, kui hing ihkas. Igaüks sai ka õnnelikuks. Pärastlõunal jõudsimme keskajal

rajatud Wewelsburgi kindluslossi. 1933. aastal sõlmis Himmler 100-aastase rendilepingu, sest nägi selles kolmnurkse plaaniga lossis potentsiaalset SS-üksuste treenimise paika. Ta tahtis lossist teha n-ö maailmakeskust, kus pandaks rõhku okultismile ja paganlikele rituaalidele. Kindluse veehoidlast ehitati välja krüpt, kus viidi läbi rituaale. Kindluse lähedal asus ka Niederhageni koonduslaager, mille vange sunniti ehitustööd tegema. Seal oli u 4000 vangi, kellest 1285 surm on kirja pandud (dokumenteeritud). Praegu on lossis noortehostel. Saanud toad kätte, panime asjad ära ja veetsime ülejäänud õhtupooliku rahulikult oma toas.

Kadri, Kaili ja Hermann. Foto: erakogu

Neljapäev, 21. november

Päev algas 7:30 hommikusöögiga. Pärast kogunesime suurde saali ning meid jaotati neljaks grupiks. Töötubasid oli samuti neli, iga rühm pidi need läbima.

Esimeseks töötoaks oli “SS-i (Schutzstaffel) ideoloogia ja terror“. Vaatasime filmiklippe Wewelsburgi kindluses aastatel 1933–1945 toimunud. Hr Markus Bürger rääkis, kuidas inimestele on iseloomulik valikuline mälu, st ebameeldivad sündmused jäetakse mingi epohhi kajastusest välja, ning kuidas inimeste suhtumine ja informeeritus on aja jooksul muutunud.

Teiseks tegime paarikilomeetrise jalutuskäigu Wewelsburgist Niederhagenisse. Meie giid oli üles kasvanud kunagise koonduslaagri territooriumil, ta vanemad ei seletanud, miks öeldi, et ta elab laagris. Teda tõrjuti koolis, alles hiljem mõistis ta, miks. Seisime ka kohas, kus omal ajal koonduslaagri vange maha lasti. Hirmus oli mõelda kõige selle peale ja tõdeda, kui julm üks inimene teise vastu olla võib. Ka praegu on kohalikud erineval seisukohal: ühed arvavad, et minevikust on vaja põhjalikult rääkida, ja teised ei taha, et võõrad kõnnivad nende kodu ümber.

Kolmandaks kuulasime loengut „Stumbling blocks“. Need on väiksed munakivisuurused natsismiohvritele pühendatud mälestuskivid. Hr Miloz Kurek rõhutas, et nende kivide mõte on meelde tuletada, kui kaugele ja sügavale terror ulatus; tuua mälestus igapäevaelu ja anda ohvritele nägu.

Natsismiohvritele pühendatud mälestuskivid. Foto: erakogu

Neljandaks külastasime koos hr Georg Blumiga Wewelsburgi muuseumi, mis annab palju informatsiooni kohaliku Schutzstaffeli (SS) tegemistest Wewelsburgis kui ka NSDAP SS-i üldistest tegemistest. Uurisime märkide süsteemi, mida kontsentratsioonilaagrites kasutati vangide klassifitseerimiseks. Ekspositsioon ei lõpe 1945. aastaga, vaid heidab valgust

ka sõjajärgsele ühiskonnale. Fookusteemadeks on SS-meeste tegelikkuse peegeldumine psüühikas pärast sõda ja kontsentratsioonilaagrivangide toimetulek minevikumälestustega; millised sotsiaalsed struktuurid, ambitsioonid ja maailmavaade muutsid inimesed kurjategijateks ja nende ohvriteks. Töötoad olid väga huvitavad ning usun, et kõik õppisid nendest midagi uut. 17:00 mindi õhtust sööma. Pärast otsustasime kohalikku poodi minna. Sealt tagasi jõudes kuulsime, et kell 20:00 plaanitakse teha iga keele raskeimate sõnade hääldamise võistlus.

Meie panime omalt poolt võistlusele järgmised sõnad: jõululaululauljatar, uusaastaõvastuvõtuhommikuidüll, lookeselõõritus, suveööunenägu, kuulilennuteetunneliluu ja boonuse keeleväänaja „Anna ölu üle Ülo öe öla“. Võitsid sakslased, hispaanlased jäid teiseks ning iirlased ja meie jagasime kolmandat kohta. Pärast seda oli õhtu vaba, kuid otsustasime kõik kokku kutsuda ning midagi koos mängida. Veidi aja pärast oligi enamik suures saalis ning mängisime keskkööni tuntud seltskonnamängu „Maffia“. Need ühiselt koosoldud tunnid olid ühed paremad kogu reisi jooksul. Selline õhtu oleks võinud olla juba esimesel või teisel päeval, sest siis oleksime üksteisega juba varem suhtlema hakanud, mitte omaette hoidnud.

Reede, 22. november

Pärast hommikusööki pakkisime kohvrid ja viisime asjad alla. 8:30 tegime Wewelsburgi kindluse ees ühispildi ja seejärel läksime liinibussiga taas Paderborni. Hispaanlased läksid juba varem oma teed.

„Freedom Needs HerStory“ rahvas Wewelsburgi kindluse ees. Foto: erakogu

Paderborni rongijaama jõudes tekkis dilemma: meil oli kaks vaba tundi. Mida ette võtta? Iirlased ja sakslased otsustasid linna minna; Kirke, Kaili ja Kadri ühinesid nendega. Algul plaanisime kõik kokku jääda, kuid läks nii nagu alati – 11:30 olime kolmekesi rongijaamas tagasi. Meie rong pidi saabuma kell 12:11, kuid see hilines umbes kümme minutit ning nii mõnigi meist hakkas muretsema, kuna pidime Hammi-nimelises peatuses ümber istuma ning me polnud kindlad, kas jõuame õigeaks ajaks. Õnneks lahenes kõik ilusti: peagi istusime teises rongis ja mängisime Unot. Kölnis suundusime taas kord hostelisse Köln. Seal panime oma asjad ära ning kasutasime vaba õhtupoolikut poodlemiseks. Igaüks leidis midagi nii endale kui oma perele ja sõpradele külakostiks. Hostelisse tagasi jõudes olime kõik üsna väsinud ja loiud ning jäime vara magama.

Laupäev, 23. november

Ärkasime 9 paiku ning sõime hommikust, andsime toad ära ning veetsime paar järgnevat tundi viimaseid sisseoste tehes. Humanitaarid, nagu me oleme, suundusime otsemaid raamatupoodidesse. 13:30 hakkasime hostelist raudteejaama poole kõndima, 14:01 läks rong. Viieteistkümne minuti pärast olime lennujaamas ning andsime suurema pagasi ära. Seejärel kasutasid mõned meist võimalust ära süüa viimane *pretzel*. Lennujaamas nägime ka teisi eestlasi, kuid, nagu meile kombeks, juttu ei alustanud. 16:45 algas lend Riia poole, 20:00 olime kohal.

Maandume Liivimaa pealinnas Riias. Kodu on kolme tunni kaugusel. Seal ootas buss, mis meid Võrru tagasi toimetas. Bussisõidu ajal olime kõik juba meeletult väsinud ning tahtsime kiiresti koju jõuda. Kolme tunni pärast olimegi kohal ning see pani punkti ka meie väga toredale ja vahvale reisile.

VALMISTUMINE EELSEISVAKS LASKESUUSATAMISE HOOAJAKS AUSTRIAS OBERTILLIACHIS

GERDA NARUSK, 11L

Ajavahemikul 28. nov–8. dets toimus Eesti Laskesuusatamise Föderatsiooni noorte ja juunioride koondisel ettevalmistuslaager Austrias Obertilliachis, millest võtsin osa ka mina. Laagri juhendaja oli juunioride koondise ja Nõmme Suusaklubi treener Tõnu Pääsuke.

Laagri eesmärk oli eelkõige suusakilomeetrite kogumine, kuna Eestis ei olnud sel ajal isegi kunstlume rada mitte. Samuti pandi rõhku laskmisele ja tiiruläbimisele üldse, et leiaks uuesti üles õige laskmiasendi ja võimalikult täpselt laskmise kiiruse.

Obertilliach asub 1450 meetri kõrgusel merepinnast, see tähendab väiksemat hapniku osakaalu õhus ja sellega seoses on inimese organismil raskem hapnikku omastada. Alguses ma ei tundnud mingit vahet, kuid intervallide ja kiirenduste ajal hakkasin hingeldama ja lõpus taastusin aeglasemat. Päevas oli kaks treeningut: hommikuti olid need intensiivsemad uisutehnikas komplekstreeningud ja õhtuti rahulikud, taastavad klassikatehnikas sõidud.

Foto: erakogu

Laagri lõpus osalesime ka Alpen Cupil, kus osales igas vanuseklassis üle 60 sportlase väga paljudest riikidest. Laupäeval

toimus sprindidistantsi võistlus, kus tuli läbida 3 x 2 km, ja pühapäeval lühike individuaal, kus distantsiks oli 5 x 1 km. Kahe päeva võrdluses läks mul pühapäeval paremini, kuna suusakiirus rajal oli parem ja eksimusi tiirus tuli 5/20-st.

Usun, et laager kulges üldjoones hästi ja sain koos teiste noorsportlastega tublisti harjutada ja ennast proovile panna teistsugustes tingimustes. Tänu päikesepaistelistele ilmadele ja headele lumeoludele näitas ka Obertilliach enda ilusat poolt, mis muutis treeningud nauditavaks ja mõnusaks.

TÖÖVARJUPÄEV RIIGIKOGUS

KADRI KAUTS, 11H

Detsembrikuu esimene kolmapäev ei möödunud minu jaoks nagu tavaliselt, koolis, vaid hoopis Toompeal, tutvudes Riigikogu liikme tööga ning kuulates Eesti tipp-poliitikuid.

Märkasin internetis kutset üritusele “Oravavari 2019”, see oli programm, mille käigus said noored minna üheks päevaks Reformierakonna liikmetele töövarjuks. Valikus olid näiteks Riigikogu liikmed Kaja ja Siim Kallas, Taavi Rõivas, Tartu linnapea Urmas Klaas ja paljud teised. Mina otsustasin minna töövarjuks Heidy Purgale, kes on Riigikogus olnud alates 2015. aastast ning on kultuurikomisjoni aseesimees. Enne seda on ta töötanud näiteks Eurovisiooni produtsendina Eestis ja Raadio 2 peatoimetajana. Valisin varjutatavaks just tema, sest tunnen huvi kultuurivaldkonna vastu.

Jõudsin 4. detsembril Riigikogu hoonesse umbes 10.30, sain külalastajakaardi, fuajees kohtusin fraktsiooni konsultandi Marilin Roometiga, kes juhatas mu Reformierakonna fraktsiooni, kus kohtusin Kaja Kallase ning tema töövarju Triinuga. Kuna fraktsiooni koosolek algas alles kell 11, näitas Kaja Kallas meile oma kabinetti ning tutvustas lähemalt Riigikogu tööd ja päevakorda. Veidi enne koosoleku algust saabus Heidy Purga ning me jõudsime põgusalt tutvuda.

Fraktsiooni koosolek kestis tund aega, seal arutati läbi kõik päevakorrapunktid ning otsustati, kuidas pärastlõunasel istungil hääletada. Kuna oli kolmapäev ehk toimus ka infotund, räägiti üle küsimused, mida oli plaanis ministritele esitada. Koosolekut juhatas fraktsiooni esimees Kaja Kallas, kes tutvustas lõpuks ka

töövarje, keda sel päeval oli lisaks minule veel seitse.

Kell 12 algas Riigikogu infotund, ministritest olid kohal siseminister Mart Helme, rahvastikuminister Riina Solman ja justiitsminister Raivo Aeg. Kuulasime koos teiste töövarjudega rõdult veidi infotundi ning kuna Heidy Purgal sel päeval ühtki küsimust ei olnud, otsustas ta mulle näidata Riigikogu hoonet ja rääkida veel juttu.

Käisime muu hulgas tema kabinetis, kultuurikomisjoni ruumides ning lõpetasime oma väikese ringkäigu sööklas. Üks huvitav fakt, mille teada sain, oli, et Riigikogu istungisaali uste taga, kus tavaliselt ajakirjandusele intervjuusid antakse, on laevõlvid kujundatud nii, et igast nurgast on ka väga vaikset häärt kuulda, seega ei jää seal salajuttude rääkimiseks võimalustki. Sööklas rääkisime veel nii minu tulevikuplaanidest kui ka kooliga seotud teemadest ja elust Võrumaal, vestlus oli ääretult meeldiv, sest Heidy Purga toetas paljuskki minu mõttekäiku ja andis juurde uusi ideid.

“Naised poliitikasse! Täna ja homsed missiooniga tegijad Riigikogus” Foto Liina Kersna Facebookist

Enne kella kahest Riigikogu täiskogu istungit käisime koos kõigi töövarjudega Pika Hermannini tornis ning tegime koos pilti. Lõunasöögi ajal saime veel Liina Kersna ning Signe Riisaloga vestelda kooli teemadel, nad tutvustasid meile ka oma seadusemuudatuse ideed. Tänu sellele, et meil Liina Kersnaga on ühiseid tutvavaid, jätkus juttu kauemaks. Minu päev Riigikogus lõppes umbes kell 15.30, kuid istung kestis veel tunde edasi.

See oli väga huvitav kogemus: sain teada palju uut nii Riigikogu liikme kohustuste kui ka sealse töökorralduse kohta üldiselt, sain jälgida koosolekuid, vestlusi ja istungit ning pean tunnistama, et see päev tekitas ka minus suuremat huvi poliitika vastu. Kindlasti soovitan kõigil, kel vähegi huvi, sellistest üritustest osa võtta, sest oma silm on siiski kuningas.

JOHANNESEPÄEV

REET JÄRVPÕLD, 12L klassijuhataja

Selleks et rebaste ametlik sisseõnnistamine korda saaks minna, oli 10. klassidel kõigepealt vaja mõned väikesed ülesanded täita.

Johannesepäeva selleaastane teema oli meie kooli põhiväärtused: õppimine, loovus, isamaalisus, terviklikkus ning ettevõtlikkus. Sellest lähtuvalt pandi paika tegevused. Enamikku ülesandeid tutvustati koha peal, kuid mõnel juhul tuli teha natuke eeltööd.

Foto: Võru Gümnaasium

Näitamaks oma isamaalisust, pidid 10. klassid valmis kirjutama väikese patriootliku, aga kooliga seotud laulu, võttes aluspõhjaks mõne tuntud viisi, nt „Despacito“. Laulu vormi osas jäid noortele vabad käed: võis riimuda, olla regilaul, räpp jne, kuid pidi olema vähemalt üks salm ja refrään. Kuna laulud tuli ette kanda, siis pidid sõnad ja viis kõigil selged olema.

Selleks et näidata, kui palju rebane oma abituriendist hoolib, võis Johannes oma „peremehele“ ka väikese kingituse teha (see polnud kohustuslik). Tegemist oli ikkagi JOHANNESE päevaga, seepärast tuli end kaunistada vurrude, kõrvade, saba ja

muu teemakohase atribuutikaga. Igale rebasele määratud jumal/jumalad võisid oma rebast meelepäraste detailidega täiendada (max kolme komponendiga). Enne johannesepäeva avalikustati tabel, „kes kellele kuulub“, et asjaosalised teaks vaimu valmis sättida.

Päev algas 08.00 aulas, 12H klassi õpilane Gert Loos tutvustas päeva jooksul toimuvaid tegevusi. Rebased pidid üles otsima ka oma jumala, kes soovi korral täiustas neid lisadetailidega. Äratuseks toimus kasside särtsakas hommikvõimlemine Tarvi Lälli, Jako Laidveri ja Ranel Pokkeri juhendamisel.

Foto: Võru Gümnaasium

Kell 11.15 koguneti taas aulasse, kus anti edasisi juhtnööre. Kassid pidid moodustama viieükmelised rühmad ning lahendama loovusülesande. Kasutada oli pool pakki spagette ja väike teibirull ning sellest tuli valmistada midagi Eestiga seotud. Lahendused olid põnevad ja originaalsed. 5. tunni ajal toimusid erinevad mängud, jagati ülesandeid ning iga klass esitas laulu. Rebased andsid vande ning said meie kooli täieõiguslikeks liikmeteks.

Rebased ise rääkisid johannesepäeval kogetust järgmist:

- ülimalt tore ja meelde jääv päev, mis muutis koolipere lähedasemaks, ainult et kõik jumalad võiks oma rebasega tegeleda. Mitte nii, et hommikul näed oma jumalat esimest ja viimast korda;
- kõikidele jumalatele peaks olema kohustuslik täiendada rebase kostüümi kas või ühe detailiga;

Foto: Võru Gümnaasium

- jäin oma jumalaga rahule, õnneks ei andnud ta ekstreemseid ülesandeid. Mulle meeldivad leidlikud ülesanded, nt pidi üks klassiõde terve päev endast 3. isikus rääkima. Laulu ettevalmistamine oli tore. Järgmisel aastal võiks ikkagi olla klassidevaheline võistlus;

- tore oli toolimäng, direktor nägi küll selles ilmselget turvariski, aga tool ei läinud katki;

- mul ei olnud jumalat, teistel tundus olevat tore jumalate antud ülesandeid teha. Rõngastest läbipugemine ajas närvi;

- johannesepäeval olin mina kass, ootasin seda päeva väga. Ei meeldinud, et kõik jumalad ei mõelnud oma kassile ülesandeid välja;

- naljakas oli nii totakalt riides käia. Ühistsants oli tore. Meie klass tegi väga head meeskonnatööd, saime kaks võitu. Ekstreemsemaid ülesandeid võiks anda;

- üritus võiks toimuda varem. Oleme juba kooli sisse elanud ja alles nüüd võetakse meid kooli liikmeks. Jumalad võiks jagada täiesti suvaliselt, mitte suunapõhiselt;

- kurb ja veidi igav päev oli, kuna ma ei pidanud jumalale midagi tegema. Ootan aega, mil saan ise olla jumal ja oma kassi elu lõbusaks teha;

- kõik olid riietatud erinevalt, ühisosaks vurrud ja saba. Mina jäin oma jumalaga väga rahule, olen õnnelik, et sain tema rebane olla;

- tore oli vahelduseks koolis midagi tõeliselt huvitavat teha. Naljakas oli vaadata, missuguseid komponente abiturientid oma kassile külge riputasid, nt ühele oli kaasa antud õng ja ämber. Minu arvates võiks abiturient oma kassi otsast lõpuni disainida. Mängud aulas olid toredad. Abiturientidel võiks olla vabamad käed rebastega toimetamisel;

- ühismänge võinuks rohkemgi olla. Meeldisid uste ees olevat takistused;

- tuleks anda raskemaid ülesandeid. Saba otsa võiks plekkpurgi asemel panna kuljused, mis teeks suuremat lärmi;

- meeldis, et ei pandud mingit solki sööma, et jumalad jäid mõistuse piiridesse. Soovitus praegustele 11ndikele – ärge minge oma soovide ja käskudega hulluks;

- mängud olid tõsiselt lõbusad ja nalja sai palju. Meeldis, et klass sai tiimina võistelda. Eriti äge oli toolimäng, seda võiks igal aastal teha. Huvitav oli spagettidest midagi isamaalist meisterdada;

- päev oli tore tänu minu jumalale. Oli aru saada, et ta oli mõelnud päevale ja üritas teha retsimise lahedaks. Kahjuks oli jumalaid, kes oma kassiga ei suhelnud;

- oli tore vaadata, milliste loovate ja imelike ülesannete peale abiturientid olid tulnud;

- vandeandmine oli ülimalt armas, kuna tekitas tunde, et oleme tõepoolest osa sellest koolist;

- sain oma jumalalt toore muna, mille eest pidin terve päev hoolt kandma. Väga meeldis hommikuvõimlemine, eriti tantsimine;

- kõige rohkem meeldis päeva lõpus kooli märgi saamine – tundsin end tõeliselt VG õpilasena;

- minu arvates olid kõige lähedamad jumalad oma rebastele Joel, Gregor, Jörgen ja Tarvi, sest nende ideed olid naljakad ja leidlikud;

- mul ei olnud palju ülesandeid, mõnel oli aga asi päris karm. Seda oli naljakas ja lõbus jälgida.

PEGASUS 2020

29. jaanuaril kogunesid taas meie kooli sulesepad, värvinäpud, viisimeistrid, tantsujalad, osaväpud ja kokakunsti valdajad omaloomingukohvikusse, et pakkuda kooliperlele hõrgutavaid vaimu- ning maitseelamusi.

Rahvatantsuansambli Hopser kaunis „Meie valss“ (muusika Kioora; juhendaja õp A. Tolk) sobis suurepäraselt õige tunde loomiseks (Laura Järvpõld, Karl-Gustav Vaab, Kert Murde, Liisbet Kepp, Kertu Murde, Jako Laidveer, Aveli Vendelin, Ranel Pokker, Eliise Ilves, Tarvi Läll, Jos Kristian Krevald, Maris Huik). Samas võtmes jätkas Kaili Karro, kes valis praktiliseks tööks tantsuetenduse loomise ja esitas koos Henri Helekiviga katkendi kavast „Sinu embuses“ (muusika Boy in Space).

Foto: Võru Gümnaasium

Õhtu jätkus laululainel. Sippie Guth esitas publikule pala „Armasta“ (viulil Hellika Otsar, klaveril õp Silja Otsar), mille sõnade autor on tema ema. Muusikaolümpiaadiks teksti otsides sirvis Sippie ema luulevihikuid ja leidis värsid, mis ema oli kirjutanud, kui oli nii vana nagu tütar praegu. Hellika Otsar rääkis oma laulu „Silent“ sõnumist: nii raske oma tundeid välja öelda. Hellikat toetasid taustajõud ans Luud (Sirelin Punt, Sepo Koppel, Reio Helekivi, Siim Siidra) ja Sippie Guth. Kellegi loodu interpretatsioon eeldab oma vaatenurka, tõlgendust, ja saab seeläbi esitajaga üheks. Kätlin Käpa esitas omas võtmes Maian Kärmasse laulu „Tüdruk, tüdruk, tantsi“.

Foto: Võru Gümnaasium

Värsid, mis tulevad südamest, võivad tihti sahtlipõhja jääda. Vahel avaneb aga koolis võimalus ühendada meeldiv kasulikuga. Kristofer Järvelaht (esinejanimega Kristo) on pannud oma räpitekstidest kokku luulekogu „Teraapiakõne“, mis annab edasi inimese sisekõnet iseendaga. Luule hoiab meeles terasena, silmapiiri avatuna, rikastab hinge. Rahel Ariel Kaur ja noor poetess Katrinka Josephine Savimägi vormivad sõnade abil kujutluspilet, mis viisid kuulajad nende loodud maailmadesse.

Luulet võib lugeda, ümiseda, laulda. Värsid võivad ka filmiks saada. Selgi aastal anti 10. klassi õpilastele rühmatöö ülesanne leida üks luuletus ja teha selle põhjal lühifilm. Hasso Krulli luuletusest „Täiesti tavaline tuba“ tegid video 10R klassi õpilased Kristina Dellmann, Greta Liin, Kerli Tasso ja Kerli

Foto: Võru Gümnaasium

Laas, näidates, kuidas täiesti tavalises ümbruses on nii palju märkimisväärsust. 10. loodusklassi (Uku Freiberg, Richard Lepp, Gregori Zerel, Remo Ojasoo, Kenno Kirsimägi, Tanel Rainhard Jõgi) videost „Tere on hõngus“ (H. Runnel) jäi kõlama, kui tähtis on see pealtnäha tühine neljatäheline viisakussõna, kui palju ta aitab kaasa sõbralike suhete loomisel. Nagu igas heas loos, oli siingi väike vimka sees. Näimine „ruulib“ A. Valliku luuletuses „Kunstniku elukool“, nii et kunsti loomiseni ei jõutagi. Seda võis näha-kuulda 10H klassi õpilaste Sarah Maria Kivinurme, Helena Turvase, Laura Hõimla ja Lene Meriste videos.

Kunsti kaudu on inimene õppinud tundma elu ja iseennast, väljendama oma tõekspidamisi. Kunst on mõeldud vaatamiseks. Regina Fluss ja Anastasija Firsanova osalesid eelmisel suvel Viljandi Gümnaasiumi korraldatud maalilaagris. Nad rääkisid, mida õppisid, milliseid nippe omandasid (nt seda, et looduspildi maalimist alustatakse ülaservast, värve tuleb kindlasti segada, kuna puhas värv on ebaloosulik). Nad näitasid pilte tehtud töödest.

Foto: Võru Gümnaasium

Aulas sai näha omapärast näitust 11H klassi õpilaste vihikutest, st üles olid pildistatud tunni käigus vihikutesse tehtud „illustratsioonid“. Helen Cornelia Kuklane on HKCdisaini nime alt teinud logosid, plakateid ning joonistusi. Tema sõnade järgi on see hobi andnud väärtuslikke kogemusi ning avanud ukse disainimaailma, kus soovib jätkata tulevikuski. Helenilt saab abi ja hüva nõu järgmiste kanalite kaudu: [helenkuklane\(at\)gmail.com](mailto:helenkuklane(at)gmail.com) / [instagram:hckdisain/](https://www.instagram.com/hckdisain/) [facebook:hckdisain](https://www.facebook.com/hckdisain/). Kohvikulised kogesid igal sammul, et kunstiteosed sünnivad väga erinevalt. Näiteks

tuleb üks kord aastas ekstra Pegasuse pärast kokku projektteater, seekord sai näha multi-kulti etendust sellest, kuidas maailma rahvaste esindajad naerist välja tõmbavad (Gert Loos, Karel Kuus, Linda Koreinik, Kert Murde, Ranel Pokker, Kerli Tasso, Tarvi Läll). Konferansjee Uku Freiberg soovitas jäädvustada iga silbi ja žesti, sest sellist rahvaste paabelit oma kooli laval näeb inimene vaid üks kord elus. Tõepoolest, keegi ei unusta ilmselt kunagi, kuidas naeris naeris. Pariisi moekoolis õppivat lapselast ammugi mitte! Enamiku ajast ausat leivaametit pidav õpetajate kollektiiv muutus rahvateatriks ning esitas lõbusa ja hoogsa loo „Pidu metsas“, milles vana hea mutionu (Marika Karden-Raud) otsustas sünnipäevapeo korraldada (Piret Hordo, Anne Tolk, Maive Salakka, Kaja Kenk, Ester Allas, Oksana Aasa, Veronika Popova, Argo Kenk, Reet Järvpõld, Vesta Pille).

Nõnda siis, naeratusega, pandi humanitaarainete kuu üritustele punkt. Aitäh kõigile loovisikutele, kes pakkusid meile nii põneva ja silmapiire avardava õhtupooliku, ja headele haldjatele sooja atmosfääri loomise eest: Eve Unt, German Land, Ede Pähn, Merit Süving, Anu Allas, Paula Solvak, Jaagup Kurm, Andri Tallo, Helina Härma, Krista Kölli-Raud.

Kohtume järgmises Pegasuses!

REIS KUULE

MARKUS VETEMÄE, 11L

Foto: erakogu

Tavapäraselt on minu reise tippphetkedeks rannailma ja basseini nautimine, kuid seekord sattusin ma kuhugi, mis oli

täiesti mugavustsoonist väljas, nimelt avanes võimalus reisida oktoobri lõpus Kapadookiasse.

Enne reisi sõprade ja tuttavatega rääkides ei teadnud mitte keegi niisuguse paiga olemasolust. Kapadookia oli vanaaja maakond ja riik Väike-Aasia idaosas, kuid nüüd on see Türgi osa. Ma olin reisile minekust väga vaimustatud, sest tulemas oli arvestuste nädal ja ma teadsin, et sellist sorti vaheldus kuluks mulle ära.

Foto: erakogu

Reisile eelnes nädalane vaheaeg ning periood närveerimiseks. Põhjus, miks ma veidike kartsin, tulenes sellest, et Türgi ja Süüria vahel oli puhkenud sõjaline konflikt, kuid kohalikega rääkides sain aru, et Kapadookia piirkond on sõjast täiesti puutumatu ja ohutu.

Pärale jõudsin öösel ja kui tundsin sooja õhku, teadsin, et reisile minek oli õige valik. Peatusime Ankaras, et järgmisel päeval Kapadookiasse sõita. Sinna jõudmine tähendas seitsmetunnist

bussisõitu üle mägede ja läbi orgude, kuid kõik oli seda väärt. Terve tee istusin, nina vastu klaasi, ja ei suutnud silmi ära pöörata. Ma olin enne lugenud Kapadookia maastiku kohta, kuid reaalsuses oli see midagi šokeerivat – tundsin ennast justkui ulmefilmis.

Lisaks imelisele haldjamaastikule on Kapadookia tuntud õhupallimerena, sest seal tõuseb iga hommik sadu kuumaõhupalle õhku. Mägedevaheline tufimaastik on kõige paremini nähtav pilvede vahelt, kuid õhupalliga sõitmiseni ma kõrguskartuse tõttu ei jõudnud. Armastuse org ja Tuviorg olid utoopilised, sain ära käia maa-aluses linnas ja nägin ka keerlevaid sufi derviseid. Türgis on usk väga oluline ja seda oli näha igal pool: mošeed, pearätid ...

Kapadookias ja Ankaras ringi sõites arvasin, et mošeed on raketid, mida Türgi sõjaliseks tegevuseks kasutab. Kohalikud olid ülimalt sõbralikud ja seda ka väljaspool nii-öelda turismipiirkondi. Jällegi mõistsin seda, kuidas eestlased pole ikka üldse minu tüüpi inimesed. Siinne elukorraldus ja -kvaliteet oli siiski harjumatu teine: igal pool vedeles prügi ja ebavajalikku kola. Tänavad tundusid justkui mahajäetud olevat. Kapadookias sadas ka vihma ja temperatuur oli mägises piirkonnas üsna külm, kaasavõetud ujumisriided jäid kohvri põhja vedelema.

Ma olen väga õnnelik, et Kapadookia-reisile sattusin. Soovitan sellist retke kõigile, kes tahavad Kuu peale minna, aga pole võimalik, sest planeedil Maa on Kapadookia sellisele seiklusele suurepärase alternatiiv!

KEDA NÄHTUD?

VALDUR MIKITAGA

ANDRES EICHENBAUM, 11L

Kolmapäeval, 27. novembril käis meil külas Viljandist pärit kirjanik Valdur Mikita, kes on tegelikult õppinud Tartu Ülikoolis bioloogiat. Täna on Mikita välja andnud 11 teost, mitme eest pälvinud ka kirjandus- ja kultuuriauhindu. Loengul polnud keskset teemat, külaline rääkis noortele oma mõttemaailmast, kogemustest ja huvitavatest teemadest. V. Mikitale meeldib

Foto: Võru Gümnaasium

projektipõhine elu, mis võimaldab töötada kõige produktiivsemal ajal, s.o 10.00–14.00. Kirjanik alustas arutlust teemaga „Loovus on mõistatus“, tuues välja loovuse arendamise meetodeid, lisades jutu ilmestamiseks näiteid koolielust. Küsimusele, kas koolis saab loovust arendada, vastas ta: „Ei tea.“ Tegelikult olevatki nii, et keegi ei oska sellele vastata. Lektor arvates arendab kool eelkõige IQ-d – kahte korraga ei saa. Ta tutvustas meile nööritesti, üht „Rakett 69“ ülesannet, kus lahendaja pidi välja nuputama, kuidas siduda kokku nöörid, mis teineteiseni ei ulatu. Selgus, et lahendaja istus lahenduse (tabureti) peal. Nalja sai sellega, kuidas üliõpilane oli pakkunud ülesande „Kuidas baromeetri abil hoone kõrgust mõõta?“ lahenduseks: „Küsin kojamehelt, kui kõrge on hoone, ja annan tänutäheks talle baromeetri.“ Õppejõud ei lugenud vastust õigeks, aga samas, mis selles siis valet on.

V. Mikita juhtis kuulajate tähelepanu tõsiasjale, et inimeses tuleb parim osa välja sellega, mis käib üle jõu. Õnneliku elu saladus peituvat väljakutsetes, suunamuutustes.

Järgmiseks teemaks oli „Mets ja korilus“, metsas orienteerumine teeb inimese närvisüsteemile head. Nüüdisajal ei arvata enam, et närvirakud surevad ja et sinna pole midagi parata, vaid on jõutud tõdemusele, et närviraku saab päästa raske ülesandega tegelemine. Lektor arutles probleemi „Miks seenelkäik on ohtlikum kui marjulemine?“ üle. Tõsi ta on, et igal aastal käivitub koriluserioidil mitu korda *reality-show* „Metsa kadunud“, milles osaleb seenelisi kaks korda rohkem kui marjulisi. Eriti „ohtlik kontingent“ olevat vanad mehed. Küttide-korilaste tegevuste pingerida ohtlikkuse järgi on selline: 1) kalapüük; 2)

seenekorjamine; 3) marjulkäik; 4) jaht. V. Mikita rääkis tõesti-sündinud loo mehest, kes plaanis kalale minna. Selleks oli aga vaja metsas puukoore alt ürasekivateid korjata. Vajalik käes, pööras ta end ümber ja avastas, et oli jäänud emakaru ja tema kahe poja vahele. Karu ründas, aga mees pääses, kuna tal õnnestus mingi ime läbi marus karuemat ninast veri välja lüüa. Meeldivaimaks metsaks on inimesed märkinud maagilisena mõjuvat jändrike puudega männimetsa. O. Looritsa järgi on küttide-korilaste keeles verb „teadma“ tulnud sõnadest „teed mööda“. See tundub päris loogiline: võtad looma jäljed üles, st lähed tema teed mööda, saad kätte, järelikult oled tark inimene.

Foto: Võru Gümnaasium

Üheks huvitavamaks teemaks oli minu arvates sünnesteesia ehk mitmiktaju. Mikita kirjeldas nähtust kui meelte segunemist, kuna aju tegelikkuses ei selekteeri. 5% inimestest on sünnesteedid, neil võivad näiteks olla numbritel värvid. Autor teab üht luulesõpra, kes väidab, et Artur Alliksaare luuletused on väga maitsvad. Prantsuse avangardist Gil J. Wolman (1929-1995) laulis end kapsaks: ta võttis kapsapea ja noa ning hakkas selle mustri järgi laulma. Kapsas pidi olema väga musikaalne juurvili, kusjuures igas kapsas olevat oma laul. Briti autistlik matemaatikageenius Daniel P. Tammet (snd. Corney, ta oskab muu hulgas eesti keelt ning võttis endale eesti perekonnanime, kuna see kõlab nii hästi) otsustas jätta meelde π komakohad. Ta õppis neid kolme kuu jooksul iga päev paar tundi. Praegu on tal peas 22 514 π komakohta. Igale numbril on tema vaimusilmas inimese nägu, nii et mõttes vaataks ta komakohti ette lugedes nagu perealbumit. D. P. Tammeti mälestusteraamat „Sündinud sinisel päeval“ on

eesti keelde tõlgitud. Lektori teooria kohaselt on kõik lapsed sünesteedid, seega siis on inimestel mingil eluperioodil olnud mitmiktaju – sünesteesia ja loovuse vahel on seos.

Mõned mõtted, mis kirjanik veel tõi välja: eesti keelele on onomatopöa ehk helijäljendus väga omane; eestlastele meeldib sõnu välja mõelda, uuemad näited on „suunamudija“, „välevorst“ (*hot dog*); „tujukuju“ võiks *emoticon*’i asemel küll kasutusele võtta. Ameerika sotsiobioloog Edward O. Wilsoni püstitatud biofilia hüpotees tundus väga põnev: igal inimesel olevat kaks emakeelt, meil siis eesti keel + suhtlemine kõigi teiste eluvormidega, mis pole inimesed, nt ussisõnad või lindude keel.

V. Mikita rääkis, et foobiatest on esimesel kohal hirm avaliku esinemise ees, mis on lektori arvates täiesti normaalne: võõraste ees üksi seistes tärkab ürgne hirm, et teda tahetakse nahka pista, ja nüüd ei aita muu kui kiired jalad, aga kõikidest hädadest aitab üle huumorimeel, mis omakorda on ühtlasi loovuse näitaja.

SASS HENNO „MINU LUGU. AUSALT“ I OSA

ELIISE ILVES, 12R

Foto: Võru Gümnaasium

Teisipäeval, 5. novembril käis koolis loengut pidamas eesti kirjanik Sass Henno. Loeng kandis pealkirja „Asjad, millest täiskasvanud rääkida ei julge“. Kirjanik ise on sisu kirjeldanud kui lõbusas toonis ränkraskeid teemasid ning enda vigade

tunnistamist puudutavat ekskursiooni inimsuhete äärealadele, kus omapäi jääb kitsikusse isegi täiskasvanu. Antud teemaga on Sass Henno jõudnud juba peaaegu kuuekümmene koolipere ette. Tsükkel koosneb kolmest tunnipikkusest loengust: esimene osa kannab pealkirja „Minu lugu. Ausalt“, teine „Julge rääkida“ ning kolmas „Sõnade jõud“.

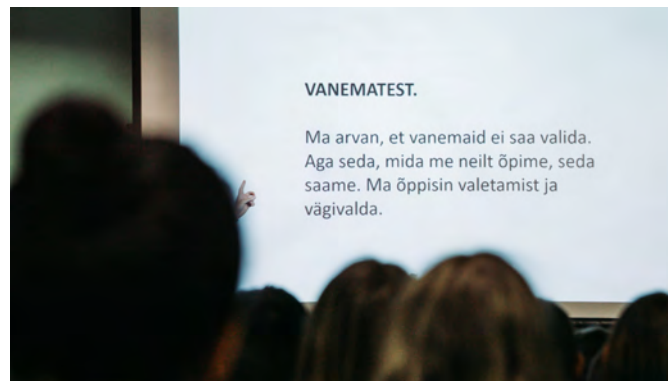

Foto: Võru Gümnaasium

Teisipäeval kohtumisel kandis Henno ette tsükli esimese osa, rääkides enda loo nii, nagu see on – ilustamata. Kirjanik alustas kiire enesetutvustusega, liikudes edasi lapsepõlve radadele. Henno rääkis, et mäletab enda lapseast vanemate pidevaid tülisid. Tihti oli kõrvaltoast kuulda matse ja röökimist, mille tähendust ta väikse lapsena ei mõistnud. Henno on vanemate kohta öelnud: „Ma arvan, et vanemaid ei saa valida. Aga seda, mida me neilt õpime, seda saame. Ma õppisin valetamist ja vägivalda.“ Peagi vanemad lahutasid ning pühapäevast sai „isapäev“. Kirjanik meenutas niinimetatud isapäevade tohutut ootamist ning päevale seatud lootusi, mis isa ükskõiksuse tõttu enamasti purunesid. Sass Henno rääkis, et ilmselt sellest samast tähelepanuvajadusest mõjutatuna hakkas ta valetama. Soovides, et isa temaga rohkem tegeleks ja mängiks, hakkas ta isa tähelepanu võitmiseks lugusid välja mõtlema. „Valetamine ei ole ilus. Kõik teavad. See on esimene asi, mida mulle ema õpetada üritas,“ ütles Henno valetamise kohta ning lisas: „Jah, valetamine ei ole ilus, aga ometi teevad seda kõik – nii täiskasvanud kui ka lapsed.“

Lisaks rääkis kirjanik karistamisest ja premeerimisest. „Vaimsed karistused on tihti hullemad kui füüsilised. Sõnadel on suurem jõud kui füüsilisel valul,“ ütles Henno. Kirjanik mäletab, et sai

tihti lapsepõlves ema käest rihma või „pesumasinavoolikuga üle küüru“, kuid seljasauad ei teinud pooltki nii haiget kui ema kurjad sõnad. Premeerimise kohta arvas kirjanik, et see soodustab sõltuvuse teket. Inimene peab olema suuteline pingutama ka ilma autasuta. Kuigi premeerimise ja karistamise meetodiga on võimalik kodus luua kord, siis pikemas perspektiivis ei mõju antud kasvatusviis lapsele soodsalt.

Koolipõlvest mäletab kirjanik oma esimest töökohta majahoidjana ning esimesi kokkupuuteid mõnuainetega. Soovides ema kontrolli alt väljuda, tegi Sass juba noorena palju erinevaid töid ning õppis, et iga töö on kasulik. „Igat oskust annab kapitaliseerida,“ ütles ta ja tõdes, et raha ei haise. Tehes juhutöid, saavutas Henno olukorra, kus ta juba teismelisena teenis ise raha ning sai osta, mida soovis. Selline eluviis avas talle uksed endast vanemate seltskonda. Näiteks käis ta kaheksandas klassis tihti vahetunnis gümnaasiumipoistega nurga taga suitsetamas. Peagi tulid ta ellu alkohol ning erinevad narkootikumid.

Lõpetuseks rääkis kirjanik sellest, kuidas ta tegi 2017. aastal lõpparve nii suitsetamise, alkoholi kui ka narkootikumidega. Henno rääkis oma aastatest hiphopiansambli 5MIINUST, mil alkoholi tarbimine oli tavaline nähtus nii esinemise eel kui ka proovides. Ühel päeval 2017. aastal, kui käsil oli juba kolmas päev tugevat alkoholitarbimist, meenus talle äkki, et järgmisel hommikul oli ta lubanud oma kaheaastase pojaga loomaaeda hülgeid vaatama minna. Loomaaia ringi jalutades sai ta aru, et ei taha olla samasugune nagu ta enda isa – tihti purjus ja poja jaoks harva olemas.

Foto: Võru Gümnaasium

Henno tahab oma pojale olla eeskujuks ja temaga võimalikult palju tegeleda.

Loeng lõppes küsimuste vooruga, kus – nagu meie tagasihoidlikele õpilastele kohane – väga küsimusi ei esitatud. Sass Henno tuleb Võru Gümnaasiumisse taas 7. jaanuaril, siis tulevad esitamisele loengutsükli järgmised osad. Kohtumiseni jaanuaris ning senikauaks julgust rääkida asjadest avalikult ja ausalt, nii nagu seda tegema peaks!

SASS HENNO “ASJAD, MILLEST TÄISKASVANUD RÄÄKIDA EI JULGE” II OSA

EGLE LIIN ja LINDA KOREINIK, 11R

7. jaanuaril külastas Võru Gümnaasiumi romaani “Mina olin siin” autor, Eesti räpitud 5MIINUST endine liige Sass Henno.

Sass Henno alustas projektiga “Asjad, millest täiskasvanud rääkida ei julge” oktoobris ning selle raames on ta külastanud enam kui kuutkümmet kooli. Esimesel kohtumisel Võru Gümnaasiumis rääkis ta oma lapsepõlvemälestustest, -traumadest ja erksamatest hetkedest, mis tema arvates aitasid isiksuseks kujuneda. Jaanuariloeng oli kirjaniku enda sõnutsi karmim osa tema projektist. Umbes kahe tunni jooksul käsitles ta mitut tähtsat teemat: vägivaldse suhte 10 tunnust, suhtumine ohvrisse ja tema aitamise, seksuaalkuritegude ohust ja GHB ehk korgijoogi „epideemiat“.

Vägivaldse suhte kümne tunnuse juures rõhutas Sass Henno, et vägivalda äratundmine on raske, sest “vägivald kannab tihti armastuse maski”. Armastust kasutatakse manipuleerimiseks ja ettekäändena, et oma tegusid põhjendada hoolimisega. Kuidas siis seda ära tunda? Sageli on vägivaldsel suhtel ja lihtsal tüüli üpris keeruline vahet teha, sest vägivald võib esineda ka sõnadega, verbaalselt. Et tajuda tavalise ja vägivaldse suhte, tüli piire, aitab lektori mõte – tülist saab alati välja jalutada, kuid vägivaldses suhtes hoiab kannatanut tagasi hirm. Manipuleeriva ja hirmuga ohjeldatud suhte ära tundmiseks tõi Sass Henno välja ohumärke: kaaslaste soovide ja vajaduste mitteamistamine, isiklike piiride nihutamine ja otsuste langetamine ilma läbi rääkimata. Nende suhtes tuleb eriti ettevaatlik olla, sest enamikul juhtudel teeb

domineerivam pool end ohvraks ja süüdistab ebaõnnestumiste puhul partnerit. Ohvrit võib vägivaldseks mängida ka teistes olukordades, kus ta kasutab verbaalset või füüsilist vägivalda ning kasutab põhjenduseks sõnu: “Tse sa ju alustasid.” Sass Henno ei väsinud rõhutamast, et valetamine, vigade kordamine ja nende mittetunnistamine on tugevad ohumärgid ning nende esinemisel tuleks suhe kohe lõpetada. Selliselt tuleks reageerida ka siis, kui suhtes esineb ähvardusi: tapan end ära, teen liiga sinu lemmikloomale, lähedastele või sõpradele.

Foto: Võru Gümnaasium

Kümme ohumärki:

1. kiire ja kirklik suhte algus (nt, „Sa oled parim asi, mis minuga on juhtunud!“);
2. vassimine, varjamine, tõe ilustamine (nt, „Ma ei tahtnud, et sa muretsesid, sellepärast ei rääkinud.“);
3. kõik teised on alati süüdi;
4. sinu vajadustega mittearvestamine;
5. sõnadega haiget tegemine, nt välimuse/riiete halvustamine;
6. tülid vahelduvad „mesinädalatega“;
7. kontroll, suhtlemiskeelud (nt, „Tä ei mõju sulle hästi.“);
8. ähvardused, kui miski ei sobi talle;
9. enda näitamine ohvrina (nt, „Aga ise sa ju ajasid mind närvi.“);
10. palub küll vabandust, aga oma käitumist ei muuda.

Suhte lõpetamiseks soovitas kirjanik Henno esmalt rääkida isikuga, keda usaldad, et saada emotsionaalset tuge ja julgust oma otsusele kindlaks jääda. Kindlasti tuleks suhe lõpetada ka kirjalikult sotsiaalmeedias või e-kirja teel, et sellest jääks maha märk, mis mõjuks kohtus asitõendina, kui eelnimetatu ei lähe hästi. Kirjanik

toonitas, et vägivaldne suhe peab lõppema pöördumatult ja ei tohi hellitada mõtteid sõpradeks jäämisest. Veel mainis ta, kui tähtis on ohvri mõistmine ja tema julgustamine, ütle, et tema pole süüdi, kuna ohver ei julge muidu rääkida. Isegi meie väikeses riigis on selliseid perevägivalda juhtumeid, mis on kestnud aastaid ja vaimselt laastanud kõiki, keda see puudutab. Probleemil on kaks tahku: kas ohvrist ei tehta välja või ei osata aidata. Alati tuleb neid julgustada ja toeks olla, et juhtum päevavalgele tuua, sest „vägivald kardab avalikustamist ja endast suuremat jõudu“.

Kuidas lahku minna:

1. ütle seda kirjalikult, ole otsustav;
2. pea tülide päevikut; räägi kellelgi, sest keegi PEAB teadma;
3. ei mingit jääme-sõpradeks-juttu!

Kõige ahastavamaid tundeid tekitasid loengu lõpuslaidid “GHB e korgijoogi epideemia Eestis” – see on külmavärinad ning õudseid ettekujutusi tekitav teema. GHB pole kahjuks paar korda aastas juhtuv “haige värk”, vaid igale väike- või suurlinna peole iseloomulik oma tahte peale sundimise abivahend. Sass Henno avaldab oma projektis inimeste, eelkõige naiste ja tüdrukute jutte. Kuulates neid, tekib küsimus, miks nad abi ei otsinud. Selle taga on hirm ning teadmatus, kuhu pöörduda ja mida neile öelda. Enamikku korgijoogivägistajaid ei toodagi seaduse/õigluse ette, sest kui ohver ärkab, ei mäleta ta midagi, kuid tunneb oma kehal, kehas valu, aine aga kaob organismist 6–12 tunni jooksul. Häbitunne takistab seksuaalkurjategijat üles andmast ja nii ta pääsebki teenitud karistusest. Kirjaniku sõnutsi ei räägigi täiskasvanud sellest, milliseid “värdjaid” leidub väljaspool meie turvalist keskkonda. Sellist meelehärmi põhjustavat olukorda suudaksime parandada me kõik, õpetades lastele austust teise inimese vastu ning aktsepteerima sõna “ei” – lepi sellega, et „me ei saagi kätte oma Lady Gagasid“.

Kuidas riske vähendada?

1. Ole paranoiline, tee selfsid, et pidutsejad oleks näha (vägistajad ei taha pildile jääda).
2. Kontrolli võõraste tausta.
3. Ütle, kuhu ja kellega lähed.
4. Anna või anonüümne vihje, kui kuuled kellegi ärakasutamisest (las professionaalid ise kontrollivad).

Ettekande lõpetuseks jagas Sass Henno tõdesid, mida täiskasvanud noorsoole välja ei ütle. Sageli on koolis õpitud

“seadused” päriselus vastupidi. Kirjanik tähendas, et elus on normaalne asju valesti teha, sest muidu ei ole võimalik õppida ja areneda. Ka spikerdamine on lubatud, sest elu ei ole kontrolltöö ning mitu arvamust on parem kui üks. Kirjanik andis soovitus: “Ole aeg-ajalt õnnetu!” Sellega tahtis ta öelda, et elus juhtub palju häid ja halbu asju ning alati ei ole võimalik õnnelik olla.

Lõpetuseks kaks tõdemust, mida tasub meeles pidada:

1. inimesed, kelle veendumusi sa ei jaga, on sinuga võrdsed, kuni nad teistele liiga ei tee;
2. sa oled alati nii tugev, et aidata endast nõrgemaid, ükskõik kui „rets“ su elu ka poleks olnud.

ELU PARADOKSID

VESTA PILLE, eesti keele ja kirjanduse õpetaja

15. jaanuaril jagas Immanuel Volkonski, kristlane, Tartu Ülikooli doktorant, tulevane religiooniteadlane, 11. klasside õpilastega oma lugu ja mõtteid.

„Inimene võib oma unistused ära unustada,“ tões külaline üsna vestluse alguses, rääkides sellest, kuidas ta 13 aastat elust ära raiskas, enne kui jõudis taas selleni, mis rõõmsaks teeb: lugemise, õppimise, uute teadmiste omandamise, enda arendamiseni (näiteks õppida heebrea keelt, et saaks lugeda piiblit originaalis). Ta soovitas koolinoortel jutiga ära teha ka kõrgkooli: on küll mõnus üks vaheaasta võtta, aga märkamatult saab sellest teine, kolmas jne. Uuesti alata on raske, seda enam, kui kursusekaaslased (enamasti naissoost isikud) valdavad *multitasking*’ut. Naistel oleks tema sõnade kohaselt justkui juhtmed pea küljes, meestel on karbid: nad suudavad keskenduda vaid ühele tegevusele korraga, „nüi on loodud, et meie, poisid, jääme igaveseks 17-aastaseks“ (mõnus naer).

Alles 38-aastaselt sai I. Volkonski teada, millest olid põhikoolieas tingitud nii õpiraskused kui vägivaldne käitumine. Paradoksaalsel kombel osutus kurja juur amfetamiin ka „ATH-ravimiks“, andes talle võime keskenduda ja keskkool läbi teha, kuna suutis nüüd jälgida kauem kui viis minutit ega teinud enam inimestele liiga. Vägivallateod lõppesid 1996. aastal, sest ta ei joonud enam – tegelikkuses vahetas ühe sõltuvuse teise vastu. Tekkis uus võimekus: ta võis viis ööpäeva ühtejutti üleval olla ja ristsõnu lahendada. Rahunes küll, aga väljundid olid valed. Uus elustiil

laastas organismi, kasutades ära kõik varud. Tänavaslängis öeldi „Usalda roosat!“, vanglas „asjatundjatega“ rääkides selgus tõde, et roosa on tegelikult kõige suurem solk, sellest tulnuks kaarega mööda käia. Kahjuks jääb ATH diagnoosimata 90%-l täiskasvanutest ja 40%-l lastest. Kui lapsed saaksid õigel ajal ravi, siis on võimalik, et 80% neist terveneb täielikult. Kui palju väheneks selle arvelt kuritegevus!

Meie külaline toonitas hariduse tähtsust, seda, et kõik sammud, mis kuulajaskond on teinud, on ammu kõrge kaaluga. 7.–9. klassis langetatud otsus minna gümnaasiumi (kutsekooli või tööle) on juba suures osas määranud nende tulevase elu.

Auditooriumi küsimuste põhjal tekkis mõttevahetus inimeseks jäämisest, kui oled valinud ameti, mis annab võimu teiste üle. „Kurjategija on ka inimene, mitte objekt. Kui on juhtunud halba, ootad ju, et tuntakse kaasa. Kõigiga võib halvasti minna, seepärast tuleks vaadata läbi sellise prisma, et see võinuks olla su vend, õde, isa või sa ise. Hoia lahus inimene ja tema tegu – tahaks, et inimene oleks ikka subjekt,“ ütles I. Volkonski kohtumise lõpetuseks.

VILISTLASED KOOLIS I OSA

VESTA PILLE, eesti keele ja kirjanduse õpetaja

18. septembril oli 11. klasside õpilastel võimalik kohtuda 3. lennu reaalkatega. Joosep Aia (JA), Hardo Aste (HA), Gert Rüütli (GR) ja Martti Saarme (MS) rääkisid elust Võru Gümnaasiumis ja pärast kooli, milliseid valikuid nad on teinud ja miks, mida nad oma kooliaastatele tagasi vaadates teisiti teha võinuks ja mida hindama on õppinud.

I küsimuste blokk „Koolitöö“

JA: Võtke üritustest osa, õppige ka. Sõpradega on küll väga tore väljas käia, aga hiljem saad aru, kui palju aega selle peale kulus. Seda oleks võinud mõistlikumalt kasutada.

Eve Unt: Miks Te „Raketil“ ei osalenud?

JA: Kartsin, et ei suuda pakkuda konkurentsi. Tegelikult oleks võinud vähemalt proovida.

MS: Tehke koolis nalja ka. Õpetajad saavad naljast aru – pole

mõtet kolm aastat muudkui mossitada.

GR: Valikainetest valige see, mis meeldib; lõpuklassis võiks lähtuda juba vajadustest.

JA: Riigieksamiks valmistumise valikaine andis eksamil kõvasti juurde – 10 punkti vähemalt.

MS: Riigikaitse laager oli väga hea: sai pauku teha ja mudas roomata. Omamoodi ettevalmistus eluks.

JA: Ärge hilinege ega puuduge palju.

GR: Spikerdamisel pole mingit mõtet.

JA: Suvel soovitan kõigil tööle minna, see annab motivatsiooni koolis käia: selgeks saab tõde, et tugev selg ja nõrk mõistus ei vii elus kaugele. Õpilafirma loomiseks peab olema hea idee.

MS: Tänu ÕFile läksin majandust õppima. ÕFi tehes võtke tagasiside vastu, ärge hakake kohe järeldusi tegema. Seedige, mõelge, mida öeldi ja kuidas sellest lähtuvalt oma toodet/teenust paremaks muuta.

GR: Tegin uurimuse I maailmasõja sündmustest Võrus ja Võru vangla asukatest. Väga palju tööd tuli teha, arhiivimaterjale läbi uurida. Vaev tasus end ära: sain presidendivõistlusel I koha. Valige õp Kaja Kenk juhendajaks ja te saate väga hästi oma töö tehtud.

MS: Kindlasti osalege eksamiaine konsultatsioonides.

GR: Matemaatika on üks tähtsamaid! Sellesse lihtsalt peab jõudma.

II küsimuste blokk „Elu pärast seda, kui VG ukseid enda järel sulgesite“

Kaitseväge tegid läbi Martti ja Joosep: MS teenis 8 kuud Kuperjanovis ja kiitis positiivse poolena väeteenistust kui võimalust parandada oma füüsilist vormi; JA soovitas samuti kohe pärast gümnaasiumi sõjaväes ära käia. Tema veetis 11 kuud Tapal luurekompaniis. Märksõnad „mürg“, „külm“, „nälg“ ei kõlanud kuigi hirmutavalt, pigem tujutõstvalt.

HA: Panin sama hooga õpingutega edasi. Raske oli see, et pole

enam aitajaid – ise planeerid, ise selgitad välja, mida kodus tegema pead.

MS: Üürid, sõõgid jne tuleb endal iseseisvalt korda ajada. Kunagi kaalusin veterinaari, kirurgi, hambaarsti ametit. Võitis majandushuvi. Akadeemiline test ei õnnestunud (suur-suur üllatus!), sisse sain eksamitega. Kõrgem matemaatika on ikka väga raske, palju tuleb endal juurde lugeda.

JA: Valisin geograafia, kuna see on laiapõhjalisem kui esimene plaan, füüsika. Kui keegi mõtiskleb selle üle, et võiks paralleelselt töötada ja õppida, siis tuleks esikohale ikkagi sättida õpingud. Tööl jõuad elu aeg käia.

HA: Olen kaks aastat õppinud informaatikat, edasised plaanid on lahtised: kas majandus või IT.

GR: Olude sunnil võtsin vaheaasta, aga väga kiskus kooli. Olen 5-6 aastat huvitunud lennujuhtimisest, kohal tuleb olla igas loengus ja igas praktikumis. See annab punkte.

Kuidas on korraldatud elukoha probleem?

HA: Üürime vennaga kahe peale korterit, maksan 1/2.

GR: Elan 10 km kaugusel Tartust, akadeemia on teisel pool linna. Autota hakkama ei saaks, kuid autota oleks rentaablim.

Kas igatsete midagi gümnaasiumiajast?

MS: See, et õpetaja järel jooksis ja sudis, oli ikka päris hea. Kui kursusel on 90 tudengit, oled õppejõu jaoks ümmargune NULL.

HA: Aja planeerimine – kogu õppeaasta toimingud oli koolis nähtamatu käsi kalendrisse pannud. Nüüd pead ise välja selgitama, mis, millal ja kus toimub.

GR: Igas tunnis tuleb kohal olla – „maga loengus, mitte kodus“.

Kas on pähe tulnud mõte hakata ise õpetajaks?

JA: Mul on peres neli põlvkonda õpetajaid. Väga raske amet.

MS: Ei ole sellist kannatust, et saaks 3-4 korda ühte ja sama asja seletada.

HA: Ema on algklasside õpetaja. Tal pole üldse vaba aega.

GR: Õpetamine pole minu ala.

Vilistlaste mõtteid vahendas eesti keele ja kirjanduse õpetaja Vesta Pille

VILISTLASED KOOLIS II OSA

EDE PÄHN, kehalise kasvatuse õpetaja

Vasakult paremale: Karmo Kurvits, Ulvi Kruus, Ede Pähn, Silver Juss, Rodney Verner Reeder, Kristiina Kõrbe ja Argo Käpa Foto: Võru Gümnaasium

Kolmapäeval, 2. oktoobril käisid 12. klasside õpilastele rääkimas oma meenutusi Võru Gümnaasiumi õpingutest ja elust pärast VG-d kunagised reaalklassi (12D) õpilased Rodney Verner Reeder, Kristiina Kõrbe ja Silver Juss. Noored lõpetasid kooli 2017. aasta kevadel. Kristiina ja Rodney Verner alustasid sama aasta sügisel õpinguid Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas. Silver alustas samuti, kuid jättis pooleli, sest „rahahimu oli suur“, ning otsustas vaadata, mis elu elatakse Austraalias. Vilistlased julgustasid abituriente valima hoopis kutsekooli, kuna õpitud amet/oskus võib kaasa tuua väga head tööpakkumised. Selgus, et ülikoolis tarbetuna tunduvad ülesanded võivad hiljem osutuda kasulikuks, tänu nende täitmisele võib väga hea tööpakkumine sulle kukkuda. Soojalt soovitati ringi reisimist ning kogemuste hankimist mujalt riikidest.

Gümnaasiumielu on päris elu kõrval roosa mull. Elu pärast gümnaasiumit on päris elu, kus päriselt võibki nõudepesuvahend vms otsa saada ja sa peadki selle ise hankima või siis sul tulebki

ise hakata endale toitu hankima. Sa oled ise see, kes vastutab tunniplaanide ja tähtaegade eest, mitte keegi teine ei tee seda sinu eest ära.

Mida teeksid teisiti, kui saaksid uuesti alustada gümnaasiumit?

Vastuseid tuli põnevaid. „Seoste loomist erinevate ainete vahel võiks juba kohe kasutama hakata,“ vastas Kristiina. Rodney Verner suust kõlas, et „loeks rohkem raamatuid, toona tundusid need kohustuslikud raamatud väga mõttetud“, ning Silver looks rohkem sõprussuhteid. Kaaslastega näost näkku suhtlemine võimaldab luua paremaid kontakte ja sidemeid, maailmas ringi reisimine/töötamine avardavad silmaringi. Noorte sõnum, mis jäi kõlama: „Olge avatud pakkumistele, mis teile tulevad, ning kasutage ära kogu õpitu, alguses mittevajalikuna tunduda võiv info osutub suure tõenäosusega vägagi vajalikuks, kui algab iseseisev elu.“

MEEDIAKIRJAOSKUSEST

VESTA PILLE, eesti keele ja kirjanduse õpetaja

19. septembril luges koos 12H klassiga Postimeest ajakirjanik Agaate Antson, kelle jaoks oli see justkui naasmine juurte juurde, kuna ta on lõpetanud põhikooli sellesamas majas. Hakatuseks andis Agaate kiire ülevaate enda kujunemisloost: pärast Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumi lõpetamist otsustas hakkaja neiu liituda Euroopa vabatahtlike teenistusega, elades aasta Türgis, sellele järgnesid antropoloogiaõpingud Eestis, hiljem Lähis-Ida kultuuriruumi õpingud Ameerikas (fookuses tänapäeva Iraan).

Eestis tööd otsides sattus ta pooljuhuslikult Postimehe reisiportaali toimetajaks. Need on n-ö pehmed teemad, st et faktikontrollist olulisemad on klikid. Praegu töötab Agaate uudiste toimetuses, tema sõnutsi on uudised „ajakirjanduse süda“. Eestis on kolm suurt meediamaja: a) riiklikult rahastatud ERR, b) pisut konservatiivsem Postimees ning c) liberaalsem Delfi (Eesti Ekspress, Eesti Päevaleht). Uudised on ikka samad, arvamused aga erineva rõhuasetusega. Riiklik rahastus toob ühelt poolt kaasa selle, et mõnesid teemasid tuleb ettevaatlikult käsitleda, aga reklaamist ollakse vabamad; erakanalitel tuleb raha ise teenida, sestap ka meelelahutuse suur osakaal ja klikkide teenimise sundus.

Miks on osa artikleid muutunud tasuliseks?

„Viimasel ajal on käivitunud „valge ajakirjanduse päästmise projekt“ – üritatakse meelelahutust kõrvale heita, see omakorda toob kaasa olukorra, et olulisi artikleid tuleb raha eest osta. Head ajakirjandust saab toota kahel viisil: raha tuleb kas reklaami pealt või lehe/digisisu müügist.“

Agaate kutsus üles tarbima teadlikult ja lugema pigem paberlehte – nii on võimalik hoomata, mis on oluline. Ainuüksi Postimehes tuleb iga päev juurde ca 500 artiklit, selles infovoos on keeruline orienteeruda, aga paberleht annab viiteid, mis on tähtis, mis sekundaarne, ehk võtme, kuidas lehte lugeda. Kõige tuumakama osa uudistest (majandus, poliitika jne) leiad lk 1–17; edasi tulevad nn pehmed teemad (kultuur, sport, teemaleheküljed jne).

Toimetust peab ise üht (vahel ka kaht) uudist teistest tähtsamaks, selle lõpust leiad juhise „Loe ka juhtkirja“ või on põhiteema seotud fookuspildiga. Juhtkiri on toimetuse seisukoht, mis tõukub mingist artiklist ja mille kirjutab arvamustoimetust (iga lehe ülanurgas on märksõna, millest saad teada, milline toimetust selle teksti eest vastutab, see annab teadmise, kellele protest saata, kui on vaja). Juhtkiri püüab alusartiklist sammukese kaugemale astuda, näha teemat veelgi laiemalt. „Päevakommentaari“ on kellelegi isiklikult südamelähedane teema (autor on märgitud).

Kas ajakirjaniku meilile ka kirjutatakse?

„Jah, kahjuks on ½ tekstidest sõim, isiklikud solvangu (viimasel ajal on inimesed väga õelad, veel mõne aasta eest see nii polnud); teine pool aga vihjed.“

Mis vahe on arvamusel ja uudisel?

„Arvamus on autori vaatenurk ja hinnang sees; uudis peab olema neutraalne, kiretu, objektiivne, autor ei tohi anda hinnanguid.“

Üheskoos Postimeest lugedes ja lehitsedes proovisid abiturientid leida toimetuse meelest tähtsad teemad ja valida *leed*’i põhjal artikli, mida kohe lugema asuks; selgus ka sõnade „spalta“ ja „kikker“ tähendus – vastavalt siis lehe servas olevad lühiuudised ja nn lööklaused (s.o enne artikli pealkirja olev kokkuvõttev ja lugema kutsuv lause).

VALIKAINETE NÄDAL

RAHVATANTS

TEELE-ANN TOOMIK, 11R

Võru Gümnaasiumis toimetab väga edukas noorte rahvatantsurühm Hopser. Iga aasta võtab treeningutest osa vähemalt 20 inimest kooli peale. Tegemist on aktiivsete noortega, kes on huvitatud tantsimisest.

Meie koolis on väga lai valik valikaineid ning üks neist on ka rahvatants. Valikaine on mõeldud rahvatantsurühma Hopseri liikmetele. Kursust juhendab Anne Tolk, kes on meie kooli saksa keele õpetaja ja Hopseri juhendaja, ning lisaks veel Miina Härma Gümnaasiumi rahvatantsurühma juhendaja Anita Kreen, kes on teisene treener Härmatis ja Hopseri ühislaagris, mis toimub meie kooli rahvatantsurühma valikkursuse raames.

Hopseri koosseis valikkursusel. Foto: erakogu

Selle aasta valikkursus toimus 18.–23. novembril ja ette nähtud oli õppida nädala jooksul selgeks valik uusi tantse ja korrata folkloorseid tantse talve-tantsupeo jaoks. Nädala plaan oli järgmine: esmaspäevast neljapäevani oli päev 3–4 tundi pikk ja õpiti uusi tantse, nt „Jõgedel-mägedel“, „Pulmapolka“, „Tallinna

tants“ ja „Naistepäev“. Algust tehti ka folkloorsete tantsudega, vanad kalad õpetasid uutele mullu õpitud „Kuulujuttu“, lõpetuseks korraldi aasta alguses õpitud tantse. Reedel ja laupäeval toimus laager Miina Härma Gümnaasiumis koos rahvatantsurühmaga Härmatis. Laager algas sellega, et meie õpetasime Härmatisele uut tantsu „Kuhaanuška“, edasi õpetas Härmatis Hopserile eraldi meeste- ja naistetantsu ning viimaseks õpetas Härmatis juhendaja Anita meile kõigile folkloorseid tantse.

Hopseri ja Härmatis laagri ühispilt. Foto: erakogu

Päeva lõpetuseks toimus uute tantsijate sisseõnnistamine, nii meie kooli kui ka Härmatis rebastele oli välja mõeldud igasuguseid ülesandeid, mida nad täitma pidid, mis olid üksteisega tuttavaks saamiseks ja lõbusaks päeva lõpetuseks. Laupäeva hommikul kordasime õpitut, jätsime hüvasti Härmatisega ja sellega saigi rahvatantsu valikkursus läbi.

INGLISE KEELE RIIGIEKSAMIKS VALMISTUMINE

LOREN SEIM, 11L

18.–22. novembril toimus Võru Gümnaasiumis valikainete nädal, kus igaüks sai valida endale meelepärase aine, mida nädal aega käsitleda. Kolmest meelepärasest sain seekord õp Eve Sõmeri juhendamisel võimaluse süveneda inglise keele riigieksami vormisse. Kaheksast huvilisest kuus olid abiturientid, lisaks kaks üheteistkümnendikku – mina ja mu klassiõde. Esmalt tegi õpetaja sissejuhatuse nädalasse, seejärel tutvustas meile inglise keele riigieksami korda ning hakkasime hoogsalt tööle. Tegime

varasemate aastate eksameid läbi. Saime hinnata oma seniseid oskusi ja näha, millise osaoskusega peame rohkem töötama. Lisaks eksamite tegemisele kordasime eessõnu, sõnaliiteid ning tuletasime meelde ametliku kirja ja essee kirjutamist. Tegime läbi ka suulisi ülesandeid, saime pidada monoloogi ning kirjeldasime pilti ja vastasime fotode põhjal küsimustele. Meile anti ka koduseid töid: pidime täitma töölehti või õppima uusi sõnu.

Mulle väga meeldis osaleda selles valikaines, sest ma omandasin palju uusi teadmisi ning sain mälu värskendada, tuletades meelde vanu tõesid. Tunnen, et see valikaine tegi mind julgemaks ja avatumaks suhtlejaks võõrkeeles. Selle nädala jooksul sain aru, et pean juba varem hakkama mõtlema järgmisele aastale ja sel aastal hoolega õppima.

MAAILMA USUNDID JA EESTI USULINE MAASTIK

TRIIN MÄGI, 11R

Valikkursuse „Maailma usundid ja Eesti usuline maastik“ juhendaja oli meie kooli kunsti- ja usundiõpetuse õpetaja Merit Süving. Kursus toimus 1. perioodi valikainete nädalal. Võimalus osaleda oli ainult reaal- ja loodussuuna õpilastel, sest humanitaarsuunal on usundiõpetus õppekavas sees. Kursuse eesmärk oli arendada meis tolerantsust ja sallivust teistest uskudest inimeste vastu, arendada kriitilist mõtlemist, näidata maailma religioonide mitmekesisust ning laiendada silmaringi.

Nädala jooksul tutvusime hinduismi, budismi, judaismi, kristluse, islami, taoismi, konfutsianismi, šintoismi, sikhismi ja bahaiga. Küllastasime Võrus õigeusu ja luteri kirikut ning Võru baptisti kogudust. Kõikidel oli võimalus esitada kirikuõpetajatele küsimusi. Luteri kirikus tutvusime kirikukellaga ning saime täpsemalt teada, kuidas see toimib. Pastor näitas meile ka orelit ning rääkis selle tööpõhimõtetest. Ühel päeval lugesime Piiblit ning arutlesime selle üle, nädala jooksul oli kõigil võimalus iseseisvalt tutvuda erinevate usualaste raamatutega.

Kursuse lõpus peaks õpilased tundma erinevate religioonide ja kirikute sümboolikat, Eestis levinud suuremaid konfessioone, usulisi rühmitusi ja religioone, suhtuma sallivamalt erinevatesse usulistesse tõekspidamistesse, kuid vajadusel ka kriitiliselt, ja

Foto: erakogu

teadma, kes on Lao-zi, Muhamed, Buddha ja Jeesus. Nii ka juhtus. Kursuse muutis põnevaks õpetaja, kelle jutt oli kaasahaarav ja kes tekitas meis teema vastu suuremat huvi. Minu jaoks oli kursus huvitav ning silmaringi avardav, sest nii mitmestki käsitletud teemast polnud ma varem kuulnud.

MATK KARULA MAASTIKEL

ARTO KIVIOJA, 11R

Käisin Karula matkal sügisvaheajal, 23.–25. oktoobril, selle arvelt saime valikainete nädala vabaks. Matkale sai minna bussiga või enda transpordiga. Sõpradega mõtlesime, et läheks autoga, sest nii on mugavam varustust transportida ja saab ka kiiremini. Tegime sõbraga kaupa ja tema viis meid kohtumispaika Haabsaare bussijaamas, kus meid ootas juhendaja Paula Solvak.

Matka alguses jagasime kamba peale ära ühised toiduained. Matka marsruut ei olnud täielikult paigas, aga teadsime, kuhu lõpuks jõudma pidime. Esimene päev oli päris pikk. Jõudsime lõkkekohale hiljem, kui planeeritud. Juhendaja kutsus “kotitakso“, mis viis meie kompsud autoga lõkkeplatsile, sest päris pikk päev oli seljataga ja olime väsinud.

Fotod: erakogu

Lõkkeplatsil tegime tule üles ja hakkasime sööki valmistama. Need, kes süüa ei teinud, panid kas telke püsti või töid metsast puid. Söögid olid mõlemal õhtul minu meelest väga head. Kõhu sai alati ilusti täis. Esimese öö magasin varjualuse all. Teise päeval hommikul tegime süüa, panime telgid kokku ja jätkasime teekonda. Käisime erinevates huvitavates kohtades, mis muidu jääks mööda sõites kahe silma vahele.

Juhendajal oli alati midagi juurde rääkida ning see tegi asja huvitavaks. Käisime ka tema tuttavate farmis, kus olid armsad

kutsikad ja palju lambaid. Seal olid ka karjakoerad, kelle käitumist oli lahe vaadata, sest toki järele jooksid nad alati samas kombinatsioonis. Teise päeva õhtuks jõudsimme Ähijärve äärde Alakonnu lõkkekohta. Tegime süüa ning rääkisime lõkke ääres juttu. Läksime varem magama, kuna kõik olid väsinud. Kolmandal päeval käisime Karula rahvuspargi külastuskeskuses. Kõndisime ka Saera lahingupaiga juurde, kus elas kunagi Saera metsavaht. Seal oli mälestusmärk Saera lahingus hukkunud kaitseliitlastele. Peale seda mindi bussile ning suunduti koju.

JAVA PROGRAMMEERIMINE

FRANCO TAABER, 11L

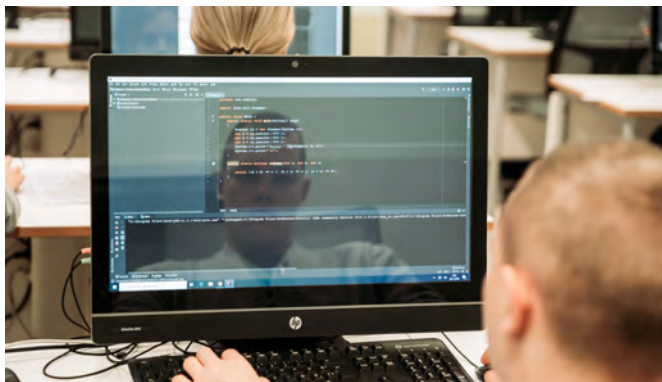

Foto: Võru Gümnaasium

Käesoleva õppeaasta esimese valikainete nädala raames oli minul võimalus läbida „Java programmeerimise algkursus“. See toimus 18.–24. novembril meie koolis, juhendas õpetaja Krista Kõlli-Raud. Minu jaoks oli see midagi uut, huvitavat ja pakkus väljakutset.

Esimesel päeval tegime põhjaliku sissejuhatuse kursusesse ja tutvusime programmeerimisega lähemalt. Teisel päeval alustasime tõsiselt tööga, mis nõudis juba korralikku pingutust. Kui midagi jäi arusaamatuks, oli alati olemas õpetaja Krista Kõlli-Raud, kes jagas tarku õpetussõnu kõigile.

Alguses kartsin, et see võib igav ja üksluine olla, kuid osutus päris põnevaks ja nüüd julgen soovitada kõigil mõnd sellist kursust vahelduseks proovida, sest see tuleb kindlasti kasuks ja arendab

lisaks kõigele loogilist mõtlemist. Ma usun, et see kursus paneb ka kõige helgemad pead proovile, sest programmeerimisel on vaja ka palju matemaatilist mõtlemist, samuti loogikat ja loovust.

Täpsemalt tutvusin viie päeva jooksul programmeerimise põhimõistetega, arendasin enda algoritmilist mõtlemist probleemide lahendamise kaudu, õppisin tegema lihtsamaid programme Java keeles, tutvusin Java arenduse töövahenditega ja palju muu huvitavaga. Õppisin kasutama erinevaid Java arenduse tarkvarasid/töövahendeid. Tänu sellele kõigele sain programmeerimises ning arvuti kasutamises palju oskusi juurde.

Minul endalgi on käinud peast läbi mõte jätkata ülikoolis IT-valdkonnaga ning nüüd on mul teiste ees eelis. Kui antakse võimalus koolis tegeleda programmeerimisega, siis soovitan kõigil sellest kinni haarata ja võtta kursusest sellise lühikese aja jooksul maksimum ning teha endale midagi nii rasket selgeks.

GOLDBERGI MASINA EHITAMINE

LAURI KLADE, 11R

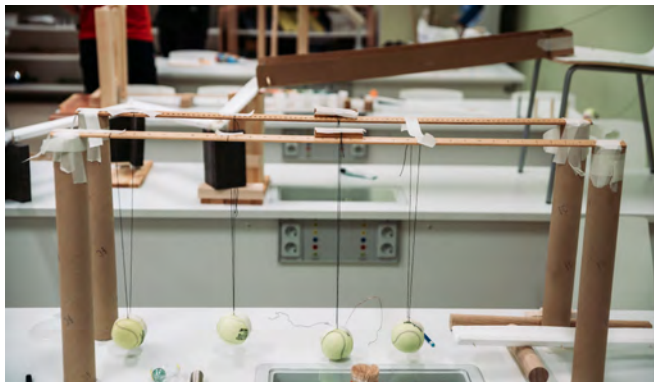

Foto: Võru Gümnaasium

Valikaine „Goldbergi masina ehitamine“ oli sel aastal väga nõutud. Selles osales 16 õpilast, mis on rohkem, kui oli esialgu ette nähtud, ning õpetaja sõnul pididki paljud tahtjad leppima mõne teise valikainega, sest ruumi ei jagunud. Meid juhendas füüsikaõpetaja Reet Järvpõld. Goldbergi masin koosneb paljudest lihtsatest mehhanismidest, mis on omavahel seotud ja teostavad lõpptulemusena väga lihtsat või huvitavat ülesannet. Selle masina

idee pärineb insener Reuben Lucius Goldbergeri karikatuuridelt.

Esimesel päeval tegelesime kõigepealt Goldbergi masina olemuse ja selle ajalooga. Seejärel jagunesime paaridesse ja hakkasime välja mõtlema oma masinat. Joonistasime oma idee paberile ja esitlesime seda kogu klassile, et saada teistelt tagasisidet. Seejärel hakkas pihta ehitus, kus saime kasutada õpetaja antud vahendeid, paljud töid veel kodust asju kaasa. Järgmisel kahel päeval nokitsesid kõik oma masinate kallal, loodusainete ja ajalooklass olid täielikult muutunud ning liikumine oli füüsikaklassis väga raskendatud, sest neli rühma oli otsustanud oma töö keerulisemaks teha ja kõik neli masinat omavahel siduda. Ka teises klassis otsustasid kaks rühma, et nende lõpptulemus võiks ühine olla, nii valmisid masinad, millest üks pani kaussi hommikuhelbed ja teine valas sinna piima.

Neljapäeval tehti viimaseid parandustöid ja jäädvustati kõikide masinate töö, filmitud klippidest monteeriti kokku video. Kui masinad olid edukalt oma ülesande täitnud, koristasid kõik enda järelt töökoha ära ning jagasid muljeid möödunud nädalast.

Goldbergi masina ehitamine osutus keerulisemaks, kui olin arvanud, sest tihti ei tahtnud üks või teine mehhanism toimida nii, nagu oli vaja. Lõpptulemust nähes oli kõigil hea meel, kuna nägid oma masinatega palju vaeva. Valikkursus oli väga põnev ning loovust ja mõtlemist arendav. Soovitan seda valikainet kõigile, kes tahavad ennast proovile panna ja loovad olla.

INGLISE KEEL JA KULTUUR FILMIS

CASEDY RÄST, 11R

Sellel aastal osales Eve Undi juhendatud valikaines tosin 10.-12. klassi õpilast. Esmaspäeva hommikul selgitas õpetaja meile lühidalt nädala plaani, arutlesime usu ja hariduse mõju üle kultuurile ning seejärel asusime vaatama esimest filmi “Educating Rita”. Film rääkis haridusest juuksurist Ritast, kellel oli suur soov avastada iseennast enne pere loomist, tema abiliseks sellel teekonnal sai Liverpooli ülikooli kirjanduse lektor/professor Frank. Filmi jooksul vahetasid karakterid enda rolli, nagu vihjab ka poster: “Mõnikord on õpilased parimad õpetajad”. Õpetaja E. Unt juhtis meie tähelepanu sellele, kuidas režissöör näitab riide ja välimuse teisenemise kaudu tegelaste arengut.

Kolmapäeval vaatasime filmi “Untouchables”, mis rääkis vaese ja rikka mehe sõprusest. Philippe oli ratastooli jäänud Prantsuse rikkur, kes otsis endale hooldajat, intervjuude käigus jäi eriharidusega hooldajate seast silma hoopis vaene ja ilmetu Driss. Algul ei osanud noormees oma tööd väga hästi, kuid õppis kiiresti ja nii said meestest head sõbrad. Film illustreeris klišeeks saanud tõdemust, et välimuse järgi ei saa inimesi hinnata.

Reede aga sisustas draama “Dead Poets Society”, mis tutvustas Ameerikas poistekooli elu 50.–60. aastatel. Uus inglise keele õpetaja avas poiste silmad ja näitas, et kool pole ainult tuupimise koht, vaid seal võib ka lõbus olla. Poisid löid oma kamba Dead Poets Society ja hakkasid öösiti kogunemisi tegema ning luulet kirjutama. Vanematele seesugune lõbutsemine aga ei meeldinud ning nad surusid järjest enam peale, kelleks poeg saada pidi. Palju tegelasi avas filmi jooksul enda jaoks uue ukse, kuid kahjuks pidi mõni selle ka sulgema.

Nädala jooksul õppisime kirjutama filmide ülevaateid ning lisaks sellele ka plakati tegemist, kus saime harjutada uue sõnavara kasutamist. Peale selle tegime slaidiesitluse vabalt valitud usu/religiooni kohta, mida soovisime lähemalt uurida, ning esitlesime seda grupikaaslastele. Nädal möödus kiiresti ja grupp, eelkõige õpetaja, oli väga tore.

TEEME MUUSIKAT. MUUSIKALISE ETENDUSE „GREASE“ SOLISTID

SIRELIN PUNT, 11R

Foto: erakogu

Valikaines „Teeme muusikat. Muusikalise etenduse „Grease“ solistid“ tegime ettevalmistusi Jim Jacobsi / Warren Casey muusikalil (1971) põhineva muusikalise etenduse esietenduseks 6. märtsil, antud teemaga jätkame 2. perioodil valikaines „Teeme muusikat. Muusikalise etenduse „Grease“i“ koor“. Lavastaja on Laui Otsar ja koreograaf Janeli Sikaste, koolipoolne juhendaja ja koordinaator muusikaõpetaja Silja Otsar. Teos on nime saanud 1950ndatel USAs levinud töölisnoorte subkultuuri *greases* järgi.

Foto: erakogu

Alustasime muusikalise etendusega juba kevadel, kui oli *casting* solistide kohtade peale. Mõni nädal hiljem saime teada, kes millisesse rolli kinnitati, ning augusti lõpus toimus esimene kokkusaamine, kus lugesime tekste ning keskendusime oma tegelasele ja tema olemusele. Sügisvaheajaks pidime õppima pähe esimese vaatuse, samal nädalal toimusid ka proovid Võru Gümnaasiumis. Stseenidega läks meil hästi ning nädala lõpuks oli esimese vaatuse kondikava selge, seejärel tuli hakata pöörama rohkem tähelepanu teisele vaatusele.

Valikainenädalal kordasime esimest vaatust ning õppisime selgeks teise vaatuse. Proovid kestsid ligikaudu kuus tundi, kuhu mahtusid ka lõunapaus ja väiksemad puhkepausid. Õhkkond oli proovides pigem vaba ja mugav, kuid vahepeal ka väljakutseid esitav ning pingutust nõudev, kui pidi keerulisi stseene tegema.

Kuna tegemist on muusikalise etendusega, siis tegelesime peale näitlemise ka laulmise ja tantsimisega. Igal nädalal käisime eraldi soololaulude proovis ning kooriproovis õp Silja Otsari juures, kus õppisime ühistantse ja -laule. Tähtis oli, et kõik lauljad käiksid proovis kohal, sest ainult niimoodi jõuaksime parima lõpptulemuseni. Tantsu õpetas meile Janeli Sikaste. Kui tal polnud võimalik Võrru tulla, üritasime oma jõududega hakkama saada. Kõige sellega tegeleme kuni esietenduseni. Muusikalises etenduses osalemine nõuab palju aega ja pühendumust, kuid kokkuvõttes on kogu vaev seda väärt. Arvan, et nii laulukoor kui ka solistid tunnevad uhkust, seistes 6. märtsil 2020. aastal Kandle laval, mil esitleme Võru rahvale tehtud töö vilju.

PSÜHHOLOOGIA

ANU ALLAS, 11H

Esimese perioodi lõpus toimunud valikaine „Psühholoogia“ põhilisteks teemadeks olid aju, vaimne tervis, emotsioonid, psüühilised häired, individuaalsed erinevused ning kognitiivne, positiivne ja sotsiaalspsühholoogia. Läbivalt vaadeldi kursuse jooksul põnevaid ajaloolisi katseid, juhtumeid, müüte ning käsitleti ka erinevaid probleemilahenduste käike. Kursust juhendas Võru Gümnaasiumi õpilasnõustaja Kadri Raag. Kokku osales kursusel 15 õpilast, kes olid 11. ja 12. klassist.

Põhjalikult uuriti paremat ja vasakut ajupoolkera ning närvisüsteemi ja sinna kuuluvaid närvirakke ehk neuroneid.

Foto: Võru Gümnaasium

Huvitavaks faktiks oli näiteks see, et kui inimesel pea valutab, siis tegelikult valutab hoopis nahk. Närvirakkude info edasikandumise kohta viidi läbi ka näitlikustav mänguline tegevus, mida on näha pildil.

Kolmandal päeval koostatud gruppides viidi ülejäänud nädala jooksul katseplaani alusel läbi vabalt valitud vaatlus või eksperiment, mille tulemusi jagati eelviimases tunnis.

Iseseisvaks koduseks tööks oli lugeda vaimse tervise teemal erinevate psüühikahäirete kohta ning kirjeldada neist omal vabal valikul kahte. Valikus olevateks häireteks olid ärevus-, meeleolu-, arengu-, söömis-, dissotsiatiivsed ja isiksushäired ning skisofreenia. Kõiki nimetatud häireid seletasid õpilased oma kursusekaaslastele ülejäärgmisel päeval vastavalt sellele, kes millist psüühikahäiret uuris.

Võimalik oli tutvuda ka isikutestiga ja see ise läbi teha. Testi tegemisele järgneval päeval oli võimalik näha oma tulemusi.

Kursuse alguses said kõik õpilased endale ühe mingisuguste psüühiliste probleemidega inimese loo/kirjelduse, mida pärast iga teema lõpetamist uuesti analüüsi ja lahti mõtestati. Iga korraga muutusid selle inimese olemus ja tema probleemid arusaadavamaks.

JÕULUAEG ON IMELINE

JÕULUKUUSK

Seda, et jõulud on ukse ees, võis märgata juba reede, 29. novembri õhtupoolikul, mil käis kibekiire askeldus kooli jõulupuu ümber. Sellel aastal valmis jõulukuusk 11R klassi õpilase Karl-Gustav Vaabi praktilise tööna, kes rääkis DFile, miks ja kuidas.

Foto: erakogu

Jõulupuu on jõulude ajal tähtis sümbol, sellepärast otsustasingi teha meie koolile erilise jõulupuu, ühendades meeldiva

kasulikuga: 11. klassidel on traditsiooniliselt ülesanne hoolitseda selle eest, et esimeseks advendiks oleks koolil jõulupuu, ja kuna ma tunnen huvi puutöö vastu, otsustasin selle ülesande võtta enda kanda. Mõte valmistada kuusk taaskasutatavatest materjalidest tuli sellest, et soovin ikka oma ettevõtmistes leida viise, kuidas toimida loodussäästlikumalt. Nende inimeste arv, kes toovad endale tuppa metsast päris kuuse, kahaneb aasta-aastalt. Tänapäeval on pigem moes kunstkuused, mis suuremas plaanis ikkagi kahjustavad looduskeskkonda. Kuuse maha saagimine pole parim variant – kui seda teed, tapad ühe süsinikdioksiidi siduja. Jõulupuu võiks olla loodussõbralik ja (kui vähegi võimalik) valmistatud järelejäänud materjalist, mis oleks nii ehk naa põletusse või prügimäele läinud.

Septembri lõpupoolle oli jääkmaterjal leitud ja plaanid tehtud. Kahjuks olen pigem tegija kui ettemõtteleja, nii et kui asusin rutuga esimesi ideid proovima, ebaõnnestusin, kuna polnud kõike hoolikalt läbi mõelnud. Muidugi, vigadest õpitakse kõige paremini, ja arvan, et kuusk oleks palju kehvem välja tulnud, kui neid äpardusi poleks olnud. Esimene vasikas kipub ikka aia taha minema.

Tööd alustasin n-ö kuuseokstest, mis on tegelikult viimistletud kimmid (kimm – ühest otsast küljalt õhenev lauake katuse katmiseks). Kuusest kimmid leidsin aida tagant, need olid isa firmas ajavahemikus 2004–2006 käsitsi valmistatud ja maja restaureerimisest üle jäänud. Kohe, kui neid nägin, teadsin, et see on täpselt see, mida vajan oma projekti jaoks. Lõikasin lauakesed õigetesesse pikkustesse: alumised „oksad“ 61,5 cm pikkuseks, iga järgnev aste oli eelmisest 5 cm lühem. Astmeid tuli kokku seitse. Peale lõikamist puurisin augud nelja sentimeetri kaugusele oksa keermelatipoolsest otsast, lihvisin kimmid ja lakkisin kaks korda valge Baufixi lakiga üle, et oks läheks roheliseks ja kestaks kauem. Poolik purk lakki oli lagede viimistlemisest üle jäänud.

Oksad valmis, asusin keermelatiti, mutreid ja seibe värvima. Keermelatit värvisin Tikkurilla tumepruuni metallivärviga, mis oli minu eelmisest projektist kasutamata jäänud. Mutrid ja seibid katsin musta metallivärviga. Peale seda paigaldasin oksad 15 cm intervalliga keermelatile, mille pikkus muutus peale „tüvepaku“ valmistamist.

Kuusejalaga murdsin üksjagu pead. Testisin mitut varianti, mis ei sobinud, arvasin, et leidsin õige lahenduse, kuid seegi ei sobinud.

Otsustasin vahepeal CD-plaatidest ära teha kooli logoga kaunistused. Otsin klaasivärvid ja sain huvijuhilt Andri Tallolt kooli logo prinditud kujul. Kõigepealt eemaldasın tugeva teibi abil vanadelt plaatidelt hõbedakihi. Teipisin need kooli logo peale ja asusin värvima. Värvimistöö juures palusin emalt abi, kuna endal pole kõige sirgem käsi. Neid sai kokku 14. Kuusejalale leidsin lahenduse alles nädal aega enne ülespanekut. Alul proovisin mitut ristilahendust ja ühte kesist pakku. Need lihtsalt ei suutnud kahemeetrist kuuske üleval hoida. Õnneks käisin sellel nädalal isa palkmajatehases ja nägin üht väljapraagitud männitüve, lõikasin palgi otsast 43-sentimeetrisest jupi. Lakkisin ja lihvisin pakku ja paigaldasin sellele isa rõõmuks tema firma logo, keevitasin raudlatile 43 cm keermelatti otsa, kuna kaubandusvõrgust polnud pikemat latti võtta. Puurisin pakust augu läbi, alla puurisin 30 cm süvendi, et saaksin otsa panna mutri ja väikse seibi: aitab hoida kuuske stabiilsena. Muutsin ka kuuse okste vahesid, 15 cm muutus kahekümne üheks. Ja jõulupuu oligi valmis! Mitme tubli 11H klassi õpilase ja paari õpetaja abiga sai 29. novembril kuusk püsti ja ehitud. Järgmisel päeval sain Joosep Kurmilt projektorid, mis panid kuuse elama. Nende ja kenasti pakitud kinkide eest kuuse ümber pean tänama oma praktilise töö juhendajat Eve Unti, kes mind suuresti aitas. Aitäh ka koolipere liikmetele, kes töid kuuse alla armsaid lapseõlveraamatuid.

Olen rahul oma tööga, aga alati saab paremini. Loodan, et kuusk meeldis ka teistele ja tekitas neis jõulutunde.

JÕULUOOTUSE TÄHISTAMINE

E, 2. detsember algas tavapärasest teisiti: kell 8.35 kogunes koolipere aulasse 1. advendi tähistamisele. VG uue muusikalise kollektiivi Qsirp (Age-Maria Mandel, Hellika Otsar, Katrinka Josephine Savimägi, Marleen Mandel) südamluk avalaul lõi mõnusa meeleolu, ühislaul „Jõuluaeg on imeline“ tugevdas seda veelgi. Õppejuht Annely Hindrikson sidus adventisõnumi toredasti kokku 2003. aastal Tokyos „kõigi aegade ja rahvaste“ parimaks multifilmiks tituleeritud Juri Norsteini animafilmi „Siil udus“ (1975) peamõttega: küll on hea, kui on keegi, kellega koos vaarikamoosited juua ja tähti vaadata. Ilusa koosviibimise lõpetas ansambel Luud (Hellika Otsar, Sirelin Punt, Reio Helekivi, Sepo Koppel, Siim Siidra), kutsudes kõiki üles süütama leeki, kuna „selle jaoks on õige aeg“.

Foto: Võru Gümnaasium

„KALEVIPOEG“

Jõululapse Fr. R. Kreutzwaldi eepos „Kalevipoeg“ on taas jõudnud lavalaudadele, seekord Tartu Sadamateatris. Noorukese lavastaja ja nimikangelase osatäitja Karl Laumetsa töö pälvis Eesti Teatriliidu parima sõnalavastuse aastapremia. 11L ja 12H klass käisid 3. detsembril oma silmaga kaemas, kuidas eesti kirjanduse tüvitekst lavale on toodud ehk kuidas noor lavastaja ainesega ümber on käinud. Muljed on kirevad.

- Kalevipoeg polnud üldse selline, nagu ma oli ette kujutanud (suur, lihaseline, tugev), vaid õbluke, seetõttu oli etendust veider vaadata.
- Ma ootasin, et lavastus oleks fantaasiarohkem, mitte teosest välja võetud lõigud, mida ümber näideldi.
- Näitlejatel olid huvitavad kostüümid, eriti kuradil. Lavakujundus oli põnev.
- Muljet avaldav oli see, kuidas näitlejad suutsid erinevatesse rollidesse ümber kehastuda.
- Tore tükk, ainus, mis ei meeldinud, oli see, et Kalevipoeg ei andnud vägilase mõõtu välja. Kõige rohkem jäi silma jutustaja (Anu Lamp), kes kandis põhimõtteliselt kogu eepose peast ette.
- Lavakujundus oli nii teistmoodi, valgustus lahe (nt kui lasti merelaineid palkidele – huvitavalt lahendatud), kostüümid loovad, toss lisas süngust juurde.

• Kõik lavakujunduse elemendid kasutati targasti ära, polnud midagi juhuslikku või tarbetut (kas või multšist põrand, mis sobis nii murul hullamiseks kui paigaks, mille vägilane kündis põllumaaks); mõõga kajastamine inimesena oli leidlik; sepa roll väga hästi lahendatud.

• Kuna osatäitjad rääkisid regivärsis, tuli hoolega kuulata, et aru saada. Näitlejad suutsid arhailist eesti keelt nii meisterlikult ette kanda. See, et me olime äsja eepost käsitlenud, aitas kõvasti kaasa, tunnis esile tõstetu jäi ka lavastuses kõlama.

• Etendus oli omapärane. Ma ei olnud varem nii minimalistlikku lavakujundust näinud, rekvisiite peaaegu polnud. Karakteritest meeldis mulle kõige rohkem Soome tuuslar.

• Kõige eredamalt jäi meelde uppunud Saarepiiga hõljumine, selles oli midagi maagilist.

• Suurepärased kostüümikunstnikud, etenduse valguslahendus oli pilku püüdev.

VGTV EHK KOOLI JÕULUPIDU

VESTA PILLE, eesti keele ja kirjanduse õpetaja

19. detsembril toimunud jõulupidu oli oma olemuselt õhtu helesinise ekraani ees, kus lemmiksaated vaheldusid reklaamipausidega. Kuulajaskond sai – nagu TVs kombeks – mitu korda õhtu jooksul kuulda, milliste nippidega iga klass oma „toodet“ või „teenust“ reklaamib, need olid täispuhutav jõulutaat (12H), Colgate'i hapukapsamaitseiline hambapasta (11R), söödav kuusk (11L), jäätisesort Kollane Lumi (11H), Nivea habemekreem (12L), õpilasfirma Vekoola toode verivorstist ja kokakoolast (12R), kalamaitseelised piparkoogid, mida kassid ostaks (õpetajad), vaatajaid hullutav jõuluvana (10L), punane pesupulber (10H), jõuluvanateenus (10R).

Teleõhtu juhtidena astusid publiku ette Kerli Tuulik (10H) ja Uku Freiberg (10L). Pidu algas ansambli Labidas (Henri ja Reio Helekivi, Rainer Luht, Siim Siidra, Märt Uibo) vallatu ja rõõmsa etteastega.

Foto: Võru Gümnaasium

I saateplokk: „Tantsud tähtedega“ (10H), „Kättemaksukontor“ (11L), „Mõmmi ja aabits“ (12R).

Legendaarne „Tantsud tähtedega“ üllatas leidliku lahendusega: tantsiti, käes kuldne täht, saate eriküaline kass Johannes elas selle taustal läbi oma jõuluseikluse. „Kättemaksukontori“ naisdetektiividel tuli lahendada paras pähkel: neid palgati otsima kooli kassi. Laulu sisse oli pandud enamik oma õpetajaid ja nende „killud“. Kunagise ülipopulaarse lastesaate „Mõmmi ja aabits“ hundide rollilahendust ei unustata niipea.

Foto: Võru Gümnaasium

Mis oleks üks teleõhtu ilma „Rooside sõjata“? Nii moodustuskilavalt klasside ja õpetajate esindajatest kaks võistkonda ning hakati nuputama, kuidas oli koolipere küsitlusele vastanud (sulgudes populaarseim vastus ja esinemissagedus).

- Nimeta eestikeelne laul, mida jõulude ajal lauldakse. (65x „Aisakell“)
- Koht, kus jõulude ajal käiakse. (37x surnuaial)
- Lõhn, mis meenutab jõule. (40x piparkoogilõhn)
- Nimeta sõna, mis seostub jõuludega. (38x lumi)
- Film, mida jõulude ajal telerist vaadatakse. (59x „Üksinda kodus“)

II saateplokk: „Selgeltnägijate tuleproov“ (10L), „Prillitoos“ (11R), „ENSV“ (12H).

Foto: Võru Gümnaasium

Igat masti kummaliste ekstrasensside ülesanne oli ära arvata kasti sisu. See läks nagu originaalsaateski üle kivide ja kändude. Reet Linna seekordseks külaliseks „Prillitoosis“ helistas tuntud teledoktorile Viktor Vassiljevile murelik soliidses eas proua – üks rääkis aiast, teine aiateibast. „ENSV-s“ peeti aastalõpupidu, kuhu tuli kaks „vana“: punases kuues jõulu- ja sinises kuues näärivana, kelle töi kodanliku propaganda vastumeetmena kohale Aino (Veronika Popova) ise.

Pärast väikest pausi tuli kümnel võistkonnal ära arvata, kes on pildil. Kui keeruline saab olla kooli töötajate äratundmine!? Aga ülesanne osutus parajaks pähkliks, kuna ekraanile kuvati nn paraadfotolt vaid detail. Justkui lohutuseks esitas 12R klassi kiisu selle peale laulu „Olen väike“.

III saateplokk: „Rakett 69“ (10R), „Pealtnägija“ (11H), „Õnne 13“ (12L), „Aktuaalne kaamera“ (õpetajad).

Saateosa avataktiks pakkusid mõnusa muusikalise vahepala saates „VG otsib superstaari“ üles astunud Sepo Koppel („Kui mind kutsud sa“), Hellika Otsar („This Christmas“) ja Sippie Guth („Valguses ja varjus“). „Rakett 69“ võistkondadele anti ülesanne peatada päkapikkude tegevus, kuna lapsed on lisakommidetagi vormist väljas. „Pealtnägija“ üritas Aikult ja Petsilt välja pigistada, mida nad arvavad sellest, et VG kass Johannes on hoopis tüdruk. Saate lõpus teatati pommuudis – jõuluvana pole olemas! Õnne tänaval saadeti lookas laua taga vana aastat teele, lunastati kingipakke ning visati villast. Saatepäeva lõpetas „Aktuaalne kaamera“, hoiatades jõuluhüsteeria eest, andes ka teada, et nüüd saab taotleda kirjalikku südametunnistust; seapõrna abil ennustati ilma ja uuriti, milline on sportlaste vorm. Neid on palju: lisaks sportlikule ka koogi-, luule-, proosa- jms vormid.

Meeleoluka saatepäeva lõpetuseks olid päkapikud headele lastele kingipakid valmis seadnud.

Foto: Võru Gümnaasium

ELU PILDIS – KAJA KENK

1. Kaja veetis lapsepõlve vanavanematele kuulunud Ritsiko talus Missomaal. Need olid vahvad aastad. Ta oli laps, kes ei teadnud lasteaiaarõõmudest midagi. Suvel tuli tihtipeale peenraid rohida, karjas käia ja sigadele toiduks peedilehti korjata. Kui vedas, siis sai tüdrukutirts Kaja emaga kaasas käia muuseumi kogumisretkedel.

2. Kaja lemmikloom on hobune ning Kaja õnneks oli tema vanaisal hobune Orli, kellega sai ratsutada ja isegi poe juures käia. Kaja oskas isegi hobust vankri ette panna.

3. Esimesel koolipäeval sammus Kaja rõõmsalt nahast ranitsaga Fr. R. Kreutzwaldi nimelisse Võru I Keskkooli. Kooliaastatel oli Kaja väga korralik ja eeskujulik õpilane. Linnas tekkis uus “mansa”, kellega sai pärast kooli ja vabal ajal õues mängida, siis ju arvatut polnud, seega hullasid lapsed õues.

4. Gümnaasiumiharidus käes, plaanis Kaja saada sisearhitektiks. 4-5 aastat ta aina joonistas ja skitseeris. Huvi ajaloo vastu tekkis pärast õpinguid Moskvast. Siiaaani on Kaja mees, kui lahe oli nende rebaste pidu ülikoolis. Eriti eredalt meenutab ta tekli jagamise tseremooniat.

5. Peale ülikooliaastaid pakuti talle tööd Võru muuseumis, aga siis tehti Kadrina keskkoolist väga hea pakkumise. Kadrinasse sooviti ja oodati noort ajaloolast ning lubati ükskõik mida, et Kaja kindlasti just sinna läheks. Targalt otsustas ta toona, et tuleks esitada terve rodu tingimusi, nt ilus tammepuidust mööbel klassiruumi, kahetoaline korter jms.

6. Kaja on äärmiselt kogenud klassijuhataja. Nüüdseks on ta seda teinud juba 10 korda.

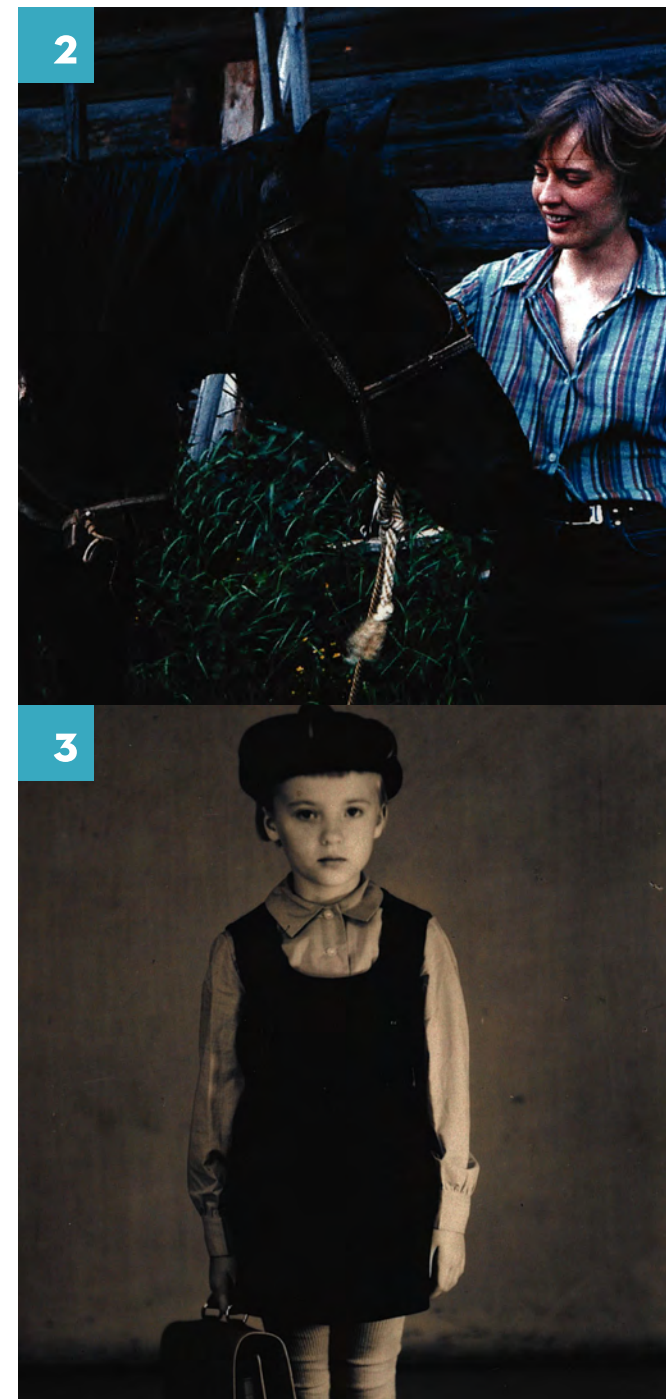
7. Üheks tema lemmiktegevuseks on reisimine. Selle käigus on tal isegi olnud võimalus Winston Churchilliga ühele pildile saada, kuigi ainult Londoni vahakujude muuseumis. Õpetajate reisirid on tihtipeale ka koolitused. Põnevaim toimus 2011. aastal Barcelonas UNESCO e-õppe esimeses *online*-ülikoolis.

8. Muidugi ei unusta ta oma kodumaa avastamist. Traditsiooniks on saanud igal aastal mööda Eestit ringi rännata.

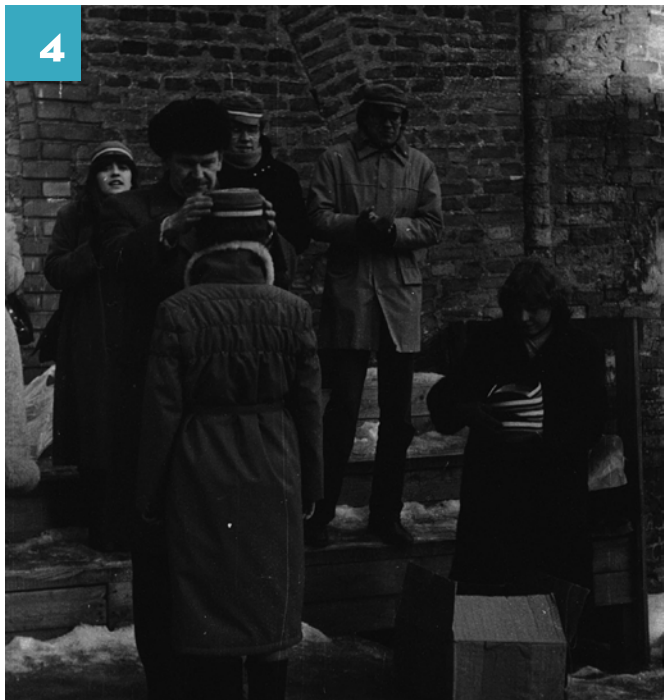
9. Teiseks lemmiktegevuseks on õpetajal uurimistööde juhendamine. Tänu õp Kaja suurepärasele tööle on meie kooli tulnud presidendivõistluselt kolmikvõit.

10. Õp Kaja peab oluliseks rääkida oma pojaraasukesest, kes kunagi oli temast mitu korda lühem, kuid nüüdseks on kõvasti pikkusesse visanud. Tema poeg on õppinud inseneriks, seega hoopis teine valdkond, võrreldes emaga. Poeg on küll ka rääkinud sellest, et kui kord rikkaks saab, ostab endale laeva ning hakkab allveearheoloogiks.

Fotod: erakogu

4

5

6

7

8

9

10

Võru Gümnaasiumi 2019/2020. õa ajaplaan

Märts							1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Aprill			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
Mai					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31		
Juuni	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30							
Juuli			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31				
August						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

Nädalavahetus

Vaheaeg, riigipüha

Valikkursuste nädal

Arvestuste nädal

Järelarvestused

Õppenõukogud

5.12.19, 19.03.20, 16.04.20, 4.06.20, 17.06.20

Kursuste kavade esitamine/täiendamine

6.09

* Jooksvate hinnete põhjal välja pandud kursusehinnete järel-/ümbervastamine toimub hinde teatamise hetkest 10 tööpäeva jooksul (arvestuste nädalal ja valikainete nädalal).

* Arvestuse põhjal välja pandud kursusehinde järel-/ümbervastamine toimub selleks ettenähtud järelarvestuste aegadel.

* 12. klassi õpilastel lõpeb III periood 15.04.20, järelarvestuste nädalat ei toimu. Täiendav õppetöö kestab kuni 3.06.2020.

Õpilaste vanemate koosolekud

5.09 (10. klassid), 12.09 (11.-12. klassid)

16.01 (12. klassid)

Lisainfo: gymnaasium@voru.edu.ee

Õppeperioodid

I periood: 1.09-24.11.19

II periood: 25.11.19-8.03.20

III periood: 9.03-9.06.20*

Arvestused

11.-15.11.19

17.-21.02.20

18.-22.05.20

Valikkursused

18.-22.11.19

2.-6.03.20

25.-29.05.20

Koolivaheajad

21.-27.10.19

23.12.19-5.01.20

24.02-1.03.20

20.-26.04.20 (v.a 12.kl)

10.06-31.08.20

Gümnaasiumi lõpueksamid

eesti keel (kirjalik) - 20.04.20

inglise keel (kirjalik) - 04.05.20

inglise keel (suuline) - 5.-8.05.20

matemaatika (kirjalik) - 22.05.20

koolieksam - 01.06.20

Hinnete teatamine

(tavaline koolipäev)

8.11, 20.11 (arvestused), 22.11 (valikkursused)

14.02, 4.03 (arvestused), 6.03 (valikkursused)

15.04 (12. kl III perioodi ja KA hinded)

15.05, 27.05 (arvestused), 29.05 (valikkursused)

Hinnete teatamine perioodi keskel

(kaks kursust perioodis) (tavaline koolipäev)

7.10, 13.01, 13.04

Järelarvestused*

(tavalised koolipäevad, v.a 10.-16.06)

25.-29.11.19, 9.-13.03.20, 28.05-3.06.20 (10.-11. kl)

10.-16.06 (täiendav õppetöö*)

Järelarvestuste hinnete teatamine

4.12, 18.03, 16.06

11. klasside UPT

1.10 - teema(valdkonna) ja juhendaja valimine

1.11 - teema kinnitamine

2.12 - meetodika, töö laiendatud kava

2.03 - töö esimese versiooni esitamine

1.04 - töö teise versiooni esitamine õppejuhile

aprillikuu - eelkaitsmine

maikuu - lõpliku töö esitamine, retsenseerimine

2.-3.06 - kaitsmine

Olulisemad üritused (vt lisaks kooli üldtööplaani):

2.09 õppeaasta avaaktus (kell 12.00, õppetunde ei toimu)

6.09 õppeaasta alguse kontsert (kell 18.00, kooli siseõuel)

27.09 õppekäikude päev (õppesuunapõhised)

04.10 õpetajate päev ja kooli sünnipäev (lühendatud tunnid)

22.11 Quantum

2.12 jõuluaja ootuse tähistamine

4.12 johanneseapäev (kõik tunnid toimuvad)

19.12 jõulupidu

20.12 jõuluaktus (lühendatud tunnid)

6.01 kooli nimepäev

23.01 e-õppepäev

29.01 loovuskuu, omaloomingukohvik Pegasus

14.02 sõbrapäev

21.02 EV102 aastapäeva aktus

13.03 Kagu-Eesti riigigümnaasiumide kevadball

6.03 muusikaline lavastus "Grease", kooli juubelipidu

14.03 avatud uste päev

15.04 12. kl tutipäev (kõik tunnid toimuvad)

16.04 12. kl viimase koolikella aktus (10.-11. kl tunnid toimuvad)

5.05 parimate õpilaste ja nende juhendajate tänuüritus (kell 18.00)

22.05 spordipäev (10.-11. kl õpilastele)

1.06 ohutuspäev (10.-11. kl õpilastele)

4.-5.06 klassiekskursioonid (10.-11. kl õpilastele)

8.06 jäätisekohvik (10.-11. kl õpilastele)

9.06 kooliaasta lõpuaktus (10.-11. kl õpilastele)

19.06 12. kl lõpuaktus (kell 12.00, kooli siseõues)

DICTUM FACTUM

Toimetuse ootab pilte ja kaastöid aadressil:

andri.tallo@voru.edu.ee

Väljaandja: Võru Gümnaasium

Seminari tn 1, 65608 Võru

Tel 5898 5104

Ajalehe järgmine number ilmub sügisel.

VAATA KA:

@OPILASESINDUSMOIS

@VORUGYMNAASIUM

VÕRU GÜMNAASIUM